

Radboud Universiteit Nijmegen

Girls' lives matter

Een onderzoek naar de invloed van romantische media op de
gevoeligheid voor loverboystrategieën

Anna-Maria Ahle

Bachelorscriptie Communicatiewetenschap

Radboud Universiteit Nijmegen

Dr. Henk Westerik

9 april 2018

Woorden: 5991

Inhoudsopgave

Abstract

§1 Inleiding	3
§2 Theorie en hypothesen	6
§3 Methode.....	111
§3.1 Data.....	111
§3.2 Meetinstrument	122
§3.3 Analyseprocedure	144
§4 Resultaten	155
§5 Conclusie en discussie.....	20
Referentielijst	244
Bijlage A – Informatiebrief en verklaring ouders	299
Bijlage B – Vragenlijst.....	322
Bijlage C – Representativiteitsberekening	399
Bijlage D – Principale factor-/componentenanalyse.....	40
Bijlage E – Schalenboek	466
Bijlage F – Resultaten hypothesetoetsing	522
Bijlage G – Ethische reflectie.....	611

Abstract

Ondanks dat de loverboyproblematiek al vele jaren bekend is, is deze tot op de dag van vandaag niet opgelost. Schattingen geven aan dat jaarlijks rond 1500 adolescenten in de prostitutie terechtkomen ondanks voorlichtingsprogramma's en overheidsinterventies. Met hun idealiserende karakter kunnen ook romantische media aan het aantal slachtoffers bijdragen. Dit fenomeen is nog niet eerder onderzocht en staat daarom centraal in de huidige studie. Het onderzoek bestudeert dan ook het effect van blootstelling aan romantische media op de gevoeligheid van adolescenten voor loverboystrategieën. Deze invloed is onderzocht aan de hand van een kwantitatief survey onder 142 middelbare scholieren tussen de twaalf en achttien jaar. De uitkomsten van de conditionele procesanalyse laten zien dat romantische media de gevoeligheid voor loverboystrategieën kunnen verhogen door een romantisch wereldbeeld bij de kijker te creëren. Concluderend kan dus worden gezegd dat romantische media niet buiten beschouwing mogen worden gelaten in de analyse van risicofactoren en bij de bestrijding van de loverboyproblematiek.

§1 Inleiding

Liefde. Hét toverwoord voor de mooiste sagen, de spannendste avonturen en de prachtigste happy endings. Of het nu gaat om aloude sprookjes van Grimm of Hollywood anno 2018, de verhalen blijven hetzelfde: HIJ, knap, stoer, sterk, zoekt HAAR, mooi, teder, liefelijk, om haar op handen te dragen. Een echte gentleman, de prins op het witte paard, haar Mr. Right. Een droom komt eindelijk uit. Maar wat als de droomprins in werkelijkheid een draak is, die de schone meid wil verslinden? Wat als hij een loverboy is, die haar heeft ingepalmd om zich vervolgens te ontpoppen tot de grootste nachtmerrie van haar leven?

Met de term ‘loverboys’ wordt sinds de jaren negentig in Nederland verwezen naar ‘mensenhandelaren die vrouwen en/of mannen doelbewust emotioneel afhankelijk maken, met name door (de belofte van) het aangaan van een liefdesrelatie. Om hen vervolgens – via dwang, (dreiging met) geweld, afpersing, fraude, misleiding, misbruik van overwicht, misbruik van een kwetsbare positie – uit te buiten, veelal in de prostitutie’ (Nederlands Jeugdinstituut, 2014, p. 11). Loverboys maken hierbij gebruik van strategieën, waarbij achtereenvolgens sprake is van ronselen, grooming en inlijving van de slachtoffers. Het ronselen van de meestal minderjarige slachtoffers vindt plaats op verschillende plekken, waaronder scholen, instellingen, de stad of het Internet. Tijdens de groomingfase verleiden loverboys het slachtoffer door middel van aandacht, liefde en complimentjes, zodat het verliefd op hen wordt. Vervolgens wordt, gedurende de inlijvingsfase, het slachtoffer van familie en overig sociale contacten geïsoleerd en steeds afhankelijker van de loverboy gemaakt. Grenzen worden toenemend verlegd. Emotionele manipulatie, geweld en chantage vervreemden het slachtoffer van zijn eigen identiteit en laten het als een marionet alles doen wat de loverboy vraagt (NOS, 2017; Verwijs, Mein, Goderie, Harreveld, & Jansma, 2011).

De loverboyproblematiek is beduidend groter dan uit officiële cijfers kan worden opgemaakt (Verwijs et al., 2011). In 2015 zijn bijvoorbeeld 119 slachtoffers van loverboys gemeld wat, volgens het Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (NRM), slechts 15% van het daadwerkelijke aantal slachtoffers in Nederland weerspiegelt (Comensha, 2015; NRM, 2017^b). De meest actuele schattingen geven aan dat jaarlijks rond de 3000 personen in de prostitutie terecht komen, waarvan ongeveer de helft minderjarig is (NRM, 2017^b). Ook de ministeries van Veiligheid en Justitie en Volksgezondheid, Welzijn en Sport benadrukken het actuele karakter en de urgentie van de aanpak van de loverboyproblematiek (Van der Steur & Van Rijn, 2016).

Slachtoffers hebben niet alleen last van kortetermijngevolgen zoals verkrachting, geweld, prostitutie en vrijheidsberoving, maar ook van langetermijngevolgen zoals trauma's,

psychische stoornissen en soa's. Verder blijkt uit de praktijk dat het slachtofferschap niet eindigt met de fysieke 'bevrijding' uit een acute situatie. In vele gevallen keren de slachtoffers na hun bevrijding terug naar hun loverboy (stockholmsyndroom) of vallen zij voor een nieuwe mensenhandelaar (Van Dijke et al., 2012). Om deze reden richt de strijd tegen loverboypraktijken zich niet alleen op de opvang en behandeling van huidige slachtoffers, maar ook op de preventie van toekomstige slachtoffers (NRM, 2017^{a, b}).

Tot nu toe is er nog maar weinig bekend over de risicofactoren die de kans op toekomstig slachtofferschap verhogen. De focus ligt vaak op dramatische ervaringen in de kinder- of pubertijd, zoals mishandeling, misbruik en andere soorten trauma's (Vagi et al., 2013; Van Dijke et al., 2012). Echter, kunnen deze factoren niet de volledige vatbaarheid voor relationeel geweld onder adolescenten verklaren (Foshee, Benefield, Ennett, Bauman, & Suchindran, 2004; Vagi et al., 2013). Daarbij komt dat dergelijke traumatische ervaringen lang niet bij alle adolescenten voorkomen, terwijl wel '[i]eder kind [...] kwetsbaar [is] en [...] net op het verkeerde moment een verkeerd persoon [kan] tegenkomen' (Libelle, z.d., para. 2). Dit betekent dat er ook sprake van andere, subtielere risicofactoren moet zijn. In de huidige maatschappelijke discussie worden onzekerheden en ontwikkelingen in de puberteit, het zoeken naar liefde en relaties en de rol van de media aangestipt, maar is er tegelijkertijd nog geen wetenschappelijk bewijs voor deze assumpties gevonden (Van Dijke et al., 2012).

Om dit hierboven besproken hiaat in wetenschappelijke kennis te verkleinen, richt de huidige studie zich op een nog niet eerder onderzochte subtiele factor die de ontvankelijkheid voor loverboystrategieën zou kunnen vergroten: de media. Aangezien de daadwerkelijke vatbaarheid voor loverboystrategieën om ethische en praktische redenen in deze studie niet kan worden gemeten, wordt de vatbaarheid hier gedefinieerd als de waardering van respectievelijk de gevoeligheid voor het bezwijken voor deze strategieën. Hierbij richt het onderzoek zich op adolescenten, omdat zij de grootste groep slachtoffers vormen en bovendien minder weerbaar zijn tegen de invloed van de media (Arnett, 1995). Aangezien zowel jongens als meisjes slachtoffer van seksueel misbruik worden, zullen in de huidige studie beiden groepen worden meegenomen (NOS, 2018). De media worden daarbij gespecificeerd naar romantische media, zoals romantische komedies, drama's en (soap)series, aangezien dit soort media doorgaans romantiek thematiseert en zodoende aan loverboystrategieën gerelateerd is. Terwijl empirisch onderzoek reeds een verband heeft aangetoond tussen de blootstelling aan romantische media-inhouden en het slachtofferschap van seksueel geweld (Ybarra, Strasburger, & Mitchell, 2014), is er nog geen onderzoek gedaan naar het directe verband van romantische media-inhouden en de gevoeligheid voor loverboystrategieën.

Het doel van de huidige studie is dus kennis te vergaren omtrent de media als subtiele voorspeller van de subjectieve gevoeligheid voor loverboystrategieën. Met behulp van kennis hieromtrent kunnen mogelijk nieuwe risicofactoren worden geïdentificeerd, bestaande preventie- en interventieprogramma's worden verbeterd en nieuwe programma's worden opgesteld. Op deze manier tracht de huidige studie het aantal toekomstige slachtoffers van loverboystrategieën te verkleinen en idealiter te laten verdwijnen. Al met al is de huidige studie gericht op de verbetering van preventie, de bescherming van jongeren en het vergroten van hun weerbaarheid. Dit leidt tot de volgende vraagstelling: 'In hoeverre is de blootstelling aan romantische media een voorspeller van de gevoeligheid van adolescenten voor loverboystrategieën?'

§2 Theorie en hypothesen

De huidige studie richt zich op de samenhang tussen de blootstelling aan romantische media enerzijds en de gevoeligheid voor loverboystrategieën anderzijds. In deze paragraaf zal een overzicht worden gegeven van het theoretische kader van dit onderzoek en zullen vervolgens hypothesen worden opgesteld, die de hoofdvraag dienen te beantwoorden.

Om het theoretische mechanisme achter de huidige studie te begrijpen, is het noodzakelijk om bij de algemene en essentiële rol van de media te beginnen. De media representeren de cultuur waarin ze worden gemaakt en dragen deze over aan het publiek (Gerbner, Gross, Morgan, Signorielli, & Shanahan, 2002). Daarbij weerspiegelen de media echter niet de gehele werkelijkheid, maar slechts een bepaald gedeelte daarvan. Er is dus sprake van een vertekende schets van de werkelijkheid. In het geval van romantische media betreft dit voornamelijk een vertekend beeld van een specifiek onderdeel van een cultuur, namelijk de liefde. De representatie van een cultuur maakt de media tegelijk een factor, die een rol in de socialisatie van mensen binnen deze cultuur speelt (Gerbner et al., 2002). Socialisatie is het proces waarin de cultuur wordt overgedragen op een persoon om haar onderdeel van de samenleving te maken (Berger & Berger, 1972). De media verzorgen daarbij, naast vrienden, sociale groepen of instellingen vooral de secundaire socialisatie, waarbij kennis uit de primaire socialisatie wordt uitgebreid en gespecificeerd naar andere domeinen van het leven (Arnett, 1995; Beaudoin, 2014).

Deze secundaire socialisatie vindt onder meer plaats in de adolescentie (Beaudoin, 2014). Een belangrijk onderwerp waarover jongeren dan leren, is de romantische liefde. In overeenstemming met de hierboven genoemde socialisatietheorie toont onderzoek aan dat jongeren kennis over dit onderwerp voornamelijk verkrijgen via de media (94%), en in veel mindere mate van hun moeder (34%) en vader (17%; Bachen & Illouz, 1996). Dit gegeven is problematisch, aangezien de media, zoals gezegd, vaak een vertekend beeld van de realiteit en specifiek van de liefde geven (Galician, 2013). Zo worden bijvoorbeeld liefde en seks doorgaans perfecter en luchtiger geschetst dan in de realiteit het geval is (Johnson & Holmes, 2009). Aangezien loverboystrategieën juist op een dergelijk romantisch wereldbeeld inspelen en dat weerspiegelen, kan de internalisering van dit vertekende wereldbeeld de gevoeligheid van adolescenten voor deze strategieën verhogen.

Belangrijke theorieën over de werking van deze 'romantische socialisatie' zijn theorieën over schemata en priming. De schematheorie beschrijft het fenomeen dat het geheugen informatie opslaat in de vorm van schema's. Dit zijn netwerken van stukken informatie die inhoudelijk bij elkaar horen en zodoende ook binnen het geheugen aan elkaar zijn gekoppeld.

Indien een schema wordt geactiveerd, oftewel geprimed, kan het waarneming, attitudevorming en handelingen op korte termijn sturen (Fennis & Stroebe, 2016). Een geactiveerd schema vormt dan namelijk een referentiekader voor een reactie op de stimulus. Als een schema telkens weer geprimed wordt, ontstaat een chronische activatie en kan het schema ook op lange termijn invloed op waarneming, attitude en gedrag uitoefenen (Hewstone, Stroebe, & Jonas, 2015).

Toegespitst op de huidige studie kan worden gesteld dat jongeren, die vaak nog weinig eigen ervaring met romantische liefde hebben, hun schema's rondom dit onderwerp voornamelijk opbouwen op basis van romantische media (Ward, Hansbrough, & Walker, 2005). Aangezien dit soort media echter constant een bepaald onrealistisch beeld van liefde schetst, worden geromantiseerde en geïdealiseerde schema's aangemaakt, die vervolgens de attitudes en handelingen van adolescenten aansturen. Op deze manier worden de verleidingstechnieken van loverboystrategieën genormaliseerd en gelegitimeerd, wat de ontvankelijkheid voor deze strategieën verhoogt. De bijbehorende hypothese luidt als volgt:

Hypothese 1: Adolescenten die veel romantische media kijken, zijn daardoor gevoeliger voor loverboystrategieën dan adolescenten die weinig romantische media kijken.

Naast een direct effect heeft blootstelling aan romantische media mogelijk ook een indirect effect op de gevoeligheid voor loverboystrategieën (Ambaw, 2009). Romantische media tonen namelijk verschillende facetten van de liefde, zoals relatievorming en wenselijke partnerkarakteristieken. Op deze manier worden niet alleen losse schema's opgebouwd, maar wordt er ook één groot netwerk, bestaande uit alle kleine schema's rondom het thema liefde, gevormd. In lijn met de schematheorie kan het netwerk alle ondergeschikte schema's activeren, maar kunnen de schema's ook elkaar en zodoende het hele netwerk primen (Collins & Loftus, 1975). Het romantische wereldbeeld van adolescenten weerspiegelt een dergelijk netwerk. Door hernieuwde blootstelling aan romantische media en eerste reële ervaringen met de liefde ontstaat uiteindelijk een chronische activatie van het gehele geïdealiseerde, romantische wereldbeeld, dat vervolgens de verwachtingen en handelingen van adolescenten in de realiteit vorm geeft (Len-Ríos et al., 2016).

In empirisch onderzoek is bovenstaande redenering vaak getoetst in het kader van de cultivatietheorie van Gerbner (Hefner & Kahn, 2014). In essentie stelt deze theorie dat mensen naarmate ze meer televisie kijken, ze hun werkelijkheid meer aan de televisiewerkelijkheid zullen aanpassen (Gerbner et al., 2002). Deze cultivatie kan als chronische schema-activatie worden verklaard en kan zowel verwachtingen als attitudes vormgeven. Voor blootstelling aan romantische media betekent dit, dat mensen die veel romantische media consumeren,

permanent aan een geïdealiseerd beeld van liefde worden blootgesteld en dit na een tijd over zullen nemen (Lippman, Ward, & Seabrook, 2014). Ze zullen dit romantische wereldbeeld ook bij anderen verwachten en hoog waarderen. Zoals eerder gezegd spelen loverboystrategieën hierop in en versterken ze daardoor het cultivatie-effect nogmaals (vgl. Gerbner et al., 2002).

Naast de hierboven beschreven beïnvloeding van opvattingen en attitudes, is uiteraard ook het gedrag van belang bij het wel dan niet slachtoffer worden van loverboystrategieën. In de sociaal cognitieve theorie van Bandura wordt deze link verder uitgewerkt (Rivadeneira & Lebo, 2008). Deze theorie houdt in dat mensen van rolmodellen uit de media leren en hun gedrag overnemen. Dit effect wordt versterkt als het geobserveerde gedrag beloond en niet gestraft wordt (Bandura, 2009). Romantische media laten vele romantische gedragingen en handelingspatronen zien die vaak beloond en zelden gestraft worden (Hefner & Wilson, 2013). Aan te nemen is dan ook dat adolescenten dit soort gedragingen bewust of onbewust in hun romantisch wereldbeeld integreren en daardoor positief op loverboystrategieën reageren. Op basis van bovenstaande redenering is de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 2: Adolescenten die veel romantische media kijken, zijn daardoor gevoeliger voor loverboystrategieën dan adolescenten die weinig romantische media kijken. Dit effect wordt gemedieerd door een romantisch wereldbeeld.

Hierboven is verondersteld dat het effect van blootstelling op gevoeligheid in het algemeen verloopt via het romantische wereldbeeld van de kijker. Volgens de literatuur bestaat dat romantische wereldbeeld echter uit verschillende aspecten, zoals romantische idealen, liefdesstijlen en genderstereotypen (Galloway, Engstrom, & Emmers-Sommer, 2015; Ward & Friedman, 2006). Het is dus aannemelijk dat deze aspecten ook een eigen mediërende invloed op de gevoeligheid voor loverboystrategieën uitoefenen. Hun rol zal daarom in de volgende alinea's afzonderlijk worden besproken.

Het eerste aspect van het romantische wereldbeeld zijn de romantische idealen die mensen kunnen hebben, waaronder idealen over de liefde en daarnaast over de partner en de romantische relatie. Onderzoek toont aan dat romantische media tot meer romantische idealen bij de kijker leiden (Hefner & Kahn, 2014; Hefner & Wilson, 2013; Lippman et al., 2014; Van Ommen, Willems, Duijkers, Daalmans, & de Leeuw, 2015). Deze idealen worden doorgaans als idealistisch en onrealistisch betiteld en kunnen zelfs tot ongezonde relaties en het ervaren van misbruik leiden (Foshee et al., 2004; Kaygusuz, 2013; Papp, Liss, Erchull, Godfrey, & Waaland-Kreutzer, 2016). Loverboys voldoen vooral in de groomingfase aan deze idealen om het slachtoffer in te palmen en pas daarna, in de inlijvingsfase, over te gaan tot geweld en

misbruik (Verwijs et al., 2011). Loverboystrategieën hangen dus samen met zowel de romantische idealen, die door de media geproduceerd worden, als de mogelijke gevolgen van deze idealen. Hieruit komt de volgende hypothese voort:

Hypothese 3: Adolescenten die veel romantische media kijken, zijn daardoor gevoeliger voor loverboystrategieën dan adolescenten die weinig romantische media kijken. Dit effect wordt gemedieerd door romantische idealen.

Romantische idealen kunnen zich tevens manifesteren in de liefdesstijl van een persoon. Verschillende onderzoeken hebben aangetoond dat romantische media in verband staan met de zogenaamde eros-liefdesstijl, dat wil zeggen een liefde vol passie en romantiek (Galloway et al., 2015; Hetsroni, 2012). Met blik op loverboystrategieën zouden ook de liefdesstijlen agape (altruïstische opoffering) en mania (afhankelijkheid) voor de slachtoffers kunnen gelden (Hendrick & Hendrick, 1986). Een link tussen deze liefdesstijlen en geweld, oftewel ongezonde relaties, is in de wetenschappelijke literatuur nog niet gevonden. Desondanks is een effect aannemelijk, aangezien deze liefdesstijlen romantische idealen omvatten die weer met geweld in relaties samenhangen. Vandaar luidt de volgende hypothese:

Hypothese 4: Adolescenten die veel romantische media kijken, zijn daardoor gevoeliger voor loverboystrategieën dan adolescenten die weinig romantische media kijken. Dit effect wordt gemedieerd door de liefdesstijl.

Een ander onderdeel van een romantisch wereldbeeld zijn traditionele genderstereotypen met betrekking tot liefde. Deze bevatten vastgelegde rolpatronen voor mannen en vrouwen, die aangeven hoe zij zich in een romantische situatie dienen te gedragen (Paynter & Leaper, 2016). Zo worden mannen bijvoorbeeld als actief, seks-gedreven en dominant en vrouwen als passief, op hun uiterlijk bedacht en onderschikt gezien. Romantische media versterken deze traditionele genderstereotypen bij de kijker (Rivadeneira & Lebo, 2008; Ward & Friedman, 2006). Er zijn tevens aanwijzingen gevonden dat dit soort stereotypen een effect heeft op het toegeven aan ongewenst seksueel contact en het ervaren van geweld (Hust, Rodgers, & Bayly, 2017; Jennings et al., 2017; Morgan, Johnson, & Sigler, 2006; Zurbriggen & Morgan, 2006). Bovendien blijken mensen, die dit soort stereotypen navolgen, vaak ook een partner te zoeken die hieraan voldoet (Backus & Mahalik, 2011). Aangezien loverboystrategieën voortbouwen op genderstereotypen, vervullen ze de verwachtingen en wensen van hun slachtoffers, wat tot de laatste hypothese leidt:

Hypothese 5: Adolescenten die veel romantische media kijken, zijn daardoor gevoeliger voor loverboystrategieën dan adolescenten die weinig romantische media kijken. Dit effect wordt gemedieerd door traditionele genderstereotypen.

§3 Methode

In de volgende paragraaf worden de methoden van onderzoek van de huidige studie beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de dataverzameling, de steekproef, het meetinstrument en de analyseprocedure van deze studie.

§3.1 Data

Om de hypothesen uit de voorafgaande paragraaf te toetsen, is gebruik gemaakt van een kwantitatief survey. Deze onderzoeksmethode maakt het systematische verzamelen van een groot aantal gegevens mogelijk en dient de representatieve beschrijving, verklaring en toetsing van bepaalde samenhangen in een populatie (Brinkman, 2014). In de huidige studie bestaat deze populatie uit middelbare scholieren tussen de twaalf en achttien jaar. Door middel van een gemakssteekproef zijn meer dan tachtig middelbare scholen in Nederland benaderd om mee te doen aan het onderzoek, de opleidingsniveaus variërend van praktijkonderwijs tot gymnasium. Na intensief mail- en telefonisch contact heeft één school verklaard aan het onderzoek deel te willen nemen. Vanwege de hoge lesfrequentie op de school bestond alleen de mogelijkheid het onderzoek per mail onder de leerlingen te verspreiden en online in te laten vullen.

Voorafgaand aan de verspreiding zijn de ouders van de leerlingen, middels een informatiebrief, over de doelen en uitvoering van het onderzoek ingelicht en kregen ze de mogelijkheid de toestemming voor de deelname van hun kind aan het onderzoek in te trekken (zie Bijlage A). Indien ouders niet reageerden, stemden ze automatisch in met de deelname van hun kind. Vóór het onderzoek is daarnaast ook aan de leerlingen zelf toestemming gevraagd. Na enkele weken werd door de school een herinneringsmail verstuurd om de respons te verhogen. Andere maatregelen ter bevordering van de respons zijn door de school afgewezen. Om te voorkomen dat de respondenten hun antwoorden op het onderwerp afstemden, is in het onderzoek gebruik gemaakt van een coverstory (zie Bijlage B). Na afloop van het onderzoek werd de correcte achtergrondinformatie over de studie onder de leerlingen verspreid.

In totaal zijn 900 leerlingen benaderd, waarvan 464 leerlingen aan de vragenlijst zijn begonnen. Vervolgens hebben 30 leerlingen geen toestemming voor het onderzoek gegeven en 381 leerlingen de vragenlijst niet volledig ingevuld. Na verwijdering van zeven antwoorden vanwege een responsset bleven 137 geldige antwoorden over, wat een respons van 15,2% betekent. Uit de representativiteitsberekening bleek dat de steekproef op geslacht en leeftijd niet representatief was voor de populatie. Meisjes, zestien- en zeventienjarigen waren oververtegenwoordigd terwijl jongens, twaalf- en dertienjarigen ondervertegenwoordigd bleken te zijn (zie Tabellen C1 en C2). Verder zijn het vmbo en praktijkonderwijs niet

vertegenwoordigd in de steekproef. Hiermee moet rekening worden gehouden bij de geldigheid van de resultaten en uitspraken in deze studie.

§3.2 Meetinstrument

Het meetinstrument bestaat uit een enquête met 26 vragen en vragenblokken. De exacte verwoording van de vragen en antwoordmogelijkheden wordt gegeven in Bijlage B. In onderstaande alinea's worden achtereenvolgens de belangrijkste concepten besproken, die door de vragenlijst zijn gemeten.

De te verklaren variabele was *gevoeligheid voor loverboystrategieën*. Vanwege gebrek aan bestaande meetinstrumenten, is deze samengesteld op basis van de input van ervaringsdeskundigen en gerelateerde meetinstrumenten (Buss, Shackelford, & McKibbin, 2008; Price & Byers, 1999). Na een pilot onder 39 respondenten heeft een expertpanel bestaande uit vijf ervaringsdeskundigen (voormalige slachtoffers of familieleden van slachtoffers), de vragenlijst doorlopen en vastgesteld. In de vragen kwamen de verschillende fases van de loverboystrategieën (werving, isolering en exploitatie) terug en werd de houding ten opzichte van deze strategieën in kaart gebracht. In totaal konden 45 stellingen op een schaal van 'helemaal oneens' = 1, 'oneens' = 2, 'neutraal' = 3, 'eens' = 4 tot 'helemaal eens' = 5 respectievelijk 'helemaal niet leuk' = 1 tot 'heel leuk' = 5 worden beantwoord. Voorbeelden zijn 'Relaties werken het beste als je jouw vriend/vriendin tevreden stelt' respectievelijk 'Jouw vriend/vriendin claimt dat hij/zij niet zonder jou kan leven'. Aangezien geen assumptie over de structuur en dimensionaliteit van het theoretisch concept kon worden opgesteld, is er gekozen voor datareductie met behulp van principale componentenanalyse. Volgens het knik-, scree- en interpreteerbaarheids criterium is gevoeligheid een multidimensionaal concept met de drie dimensies: afhankelijkheid ($M = 3.70$, $SD = 0.56$, Cronbachs alfa = 0.84), gezag ($M = 1.87$, $SD = 0.60$, Cronbachs alfa = 0.84) en geweld ($M = 2.23$, $SD = 0.77$, Cronbachs alfa = 0.83; zie Tabel D1).

Zoals in de vorige paragraaf geschetst, wordt de invloed op de gevoeligheid voor loverboystrategieën gemedieerd door romantisering. Romantisering bestaat hierbij uit romantische idealen, genderstereotypen en liefdesstijlen. *Romantische idealen* zijn gemeten aan de hand van 15 stellingen, waaronder 'Als ik de ware liefde tegenkom, weet ik meteen dat hij/zij de ware is'. Deze stellingen konden wederom op een schaal van 'helemaal oneens' = 1, 'oneens' = 2, 'neutraal' = 3, 'eens' = 4, 'helemaal eens' = 5 worden beantwoord (Van Ommen et al., 2015). Om de assumptie van multidimensionaliteit te toetsen, is een principale factoranalyse uitgevoerd. Volgens het eigenwaardecriterium (groter dan 1) bleken vier factoren te bestaan,

namelijk overwinning ($M = 3.85$, $SD = 0.78$, Cronbachs alfa = 0.53), exclusiviteit ($M = 3.00$, $SD = 0.85$, Cronbachs alfa = 0.62), idealisering ($M = 2.86$, $SD = 0.79$, Cronbachs alfa = 0.76) en liefde op het eerste gezicht ($M = 2.60$, $SD = 0.87$, Cronbachs alfa = 0.73; zie Tabel D2).

Liefdesstijlen zijn met behulp van het meetinstrument van Hendrick, Hendrick en Dicke (1998) gemeten. Hierbij zijn alleen de liefdesstijlen eros, agape en mania opgenomen, aangezien de overige liefdesstijlen weinig met romantiek te maken hebben (Hendrick & Hendrick, 1986). Door middel van veertien stellingen waaronder 'Ik zou alles doorstaan voor de bestwil van mijn vriend/vriendin' (antwoordcategorieën als hierboven) is de liefdesstijl van de respondent achterhaald. Op basis van de uitgevoerde principale factoranalyse en het eigenwaardecriterium konden twee van de verwachte liefdesstijlen inderdaad worden onderscheiden, namelijk eros ($M = 3.75$, $SD = 0.69$, Cronbachs alfa = 0.66) en agape ($M = 3.36$, $SD = 0.72$, Cronbachs alfa = 0.70; zie Tabel D3).

Het derde onderdeel van romantisering zijn *traditionele genderstereotypen* (Paynter & Leaper, 2016; Ward et al., 2005). Een van de vijftien beweringen die hiervoor moesten worden beoordeeld, was: 'Ik vind dat jongens meisjes moeten vragen voor een eerste date' (antwoordcategorieën als hierboven). Uit de literatuur kon geen assumptie over multi- of unidimensionaliteit worden opgemaakt en daarom werd voor een principale componentenanalyse gekozen. Op basis van het knik-, scree- en interpreteerbaarheids criterium konden twee componenten worden geconstrueerd, namelijk stereotiep gedrag ($M = 3.11$, $SD = 0.83$, Cronbachs alfa = 0.62) en stereotiepe behoeften ($M = 2.33$, $SD = 0.68$, Cronbachs alfa = 0.70; zie Tabel D4).

Tot slot is *blootstelling aan romantische media* naar aanleiding van Lippman et al. (2014) geoperationaliseerd door te vragen naar de blootstelling aan drie soorten media (visueel, audio, audiovisueel), voor zover die liefde als hoofdonderwerp hebben. Hiervoor is gekozen omdat vooral de romantische inhoud en niet het label of genre van de geconsumeerde media van belang zijn. In de vragenlijst konden respondenten indiceren hoeveel van hun totale mediagebruik liefde als hoofdonderwerp bevatte, op een schaal van 'geen' = 1, 'bijna geen' = 2, 'sommige' = 3, 'veel' = 4, 'bijna allemaal' = 5 en 'allemaal' = 6. Door de scores van de deelnemers te middelen, werd vervolgens een indexscore berekend voor de totale blootstelling aan romantische media ($M = 2.78$, $SD = 1.07$).

Naast de boven beschreven concepten zijn negen controlevariabelen aan het model toegevoegd, waaronder geslacht (39% man, 61% vrouw), leeftijd ($M = 15.36$, $SD = 1.53$) en opleidingsniveau ($M = 7.06$, $SD = 1.67$). Voorafgaand aan de datareductie is eerst een aantal variabelen omgedraaid die tegengesteld aan de overige vragen geformuleerd waren om een

responsset te voorkomen (zie Bijlage E). Aangezien de theoretische dimensies allemaal met elkaar samenhangen, is bij de datareductie telkens oblique geroteerd. Op mediagebruik na, zijn de gehanteerde constructen multidimensionaal van aard en is er per construct een Likertscore aangemaakt door de bijbehorende items bij elkaar op te tellen en het gemiddelde te berekenen.

§3.3 Analyseprocedure

De hypothesen zijn getoetst met een conditionele procesanalyse onder gebruik van de macro Process v3.0 for SPSS, model vier (Hayes, 2013). Hierbij is gebruik gemaakt van het programma IBM SPSS Statistics 23. Voor alle toetsen is een bootstrap van 10.000 samples en een betrouwbaarheidsinterval van 90% gehanteerd. De analyse is voor elke dimensie van gevoeligheid voor loverboystrategieën afzonderlijk uitgevoerd. Alle hypothesen zijn enkelzijdig getoetst.

§4 Resultaten

In deze paragraaf worden de uitkomsten van de statistische analyses besproken. Voor elke hypothese worden de resultaten vermeld en wordt aangegeven of de hypothese verworpen of bevestigd kan worden. Op basis hiervan kan de centrale onderzoeksvraag worden beantwoord.

Volgens de eerste hypothese vergroot de blootstelling aan romantische media de gevoeligheid voor loverboystrategieën in termen van afhankelijkheid, gezag en geweld. De resultaten wijzen uit dat blootstelling inderdaad een significant positief totaaleffect heeft op de acceptatie van afhankelijkheid ($\beta = 0.12$, $t(137) = 2.37$, $p = 0.019$, enkelzijdig, 90% *CI* [0.04, 0.20]) en van gezag ($\beta = 0.10$, $t(137) = 2.60$, $p = 0.011$, enkelzijdig, 90% *CI* [0.04, 0.17]), maar niet van geweld ($\beta = 0.04$, $t(137) = 0.70$, $p = 0.484$, enkelzijdig, 90% *CI* [-0.05, 0.13]). Twee van de drie veronderstelde totaaleffecten worden dus ondersteund, wat betekent dat deze hypothese grotendeels kan worden aangenomen (zie verder Tabel F1).

Naast dit totaaleffect zijn er ook indirecte effecten verondersteld. De invloed van blootstelling aan romantische media zou namelijk gedeeltelijk door een indirect effect, via romantisering, kunnen worden verklaard. Tezamen vormen de indirecte effecten het totale indirecte effect, dat gebruikt wordt voor de toetsing van de tweede hypothese. Deze hypothese wordt voor zowel afhankelijkheid ($\beta = 0.08$, 90% *CI* [0.02, 0.14]) als voor gezag ($\beta = 0.05$, 90% *CI* [0.01, 0.09]) en voor geweld ($\beta = 0.09$, 90% *CI* [0.03, 0.15]) ondersteund (zie Tabel F2 t/m F4). Bovendien valt op dat na controle voor romantisering de directe effecten van blootstelling aan romantische media op de ontvankelijkheid voor afhankelijkheid, gezag en geweld niet (meer) statistisch significant zijn (zie Tabel F1). Er is dus inderdaad sprake van nagenoeg volledige mediatie, waarbij de blootstelling aan romantische media de gevoeligheid voor loverboystrategieën alleen via romantisering beïnvloedt.

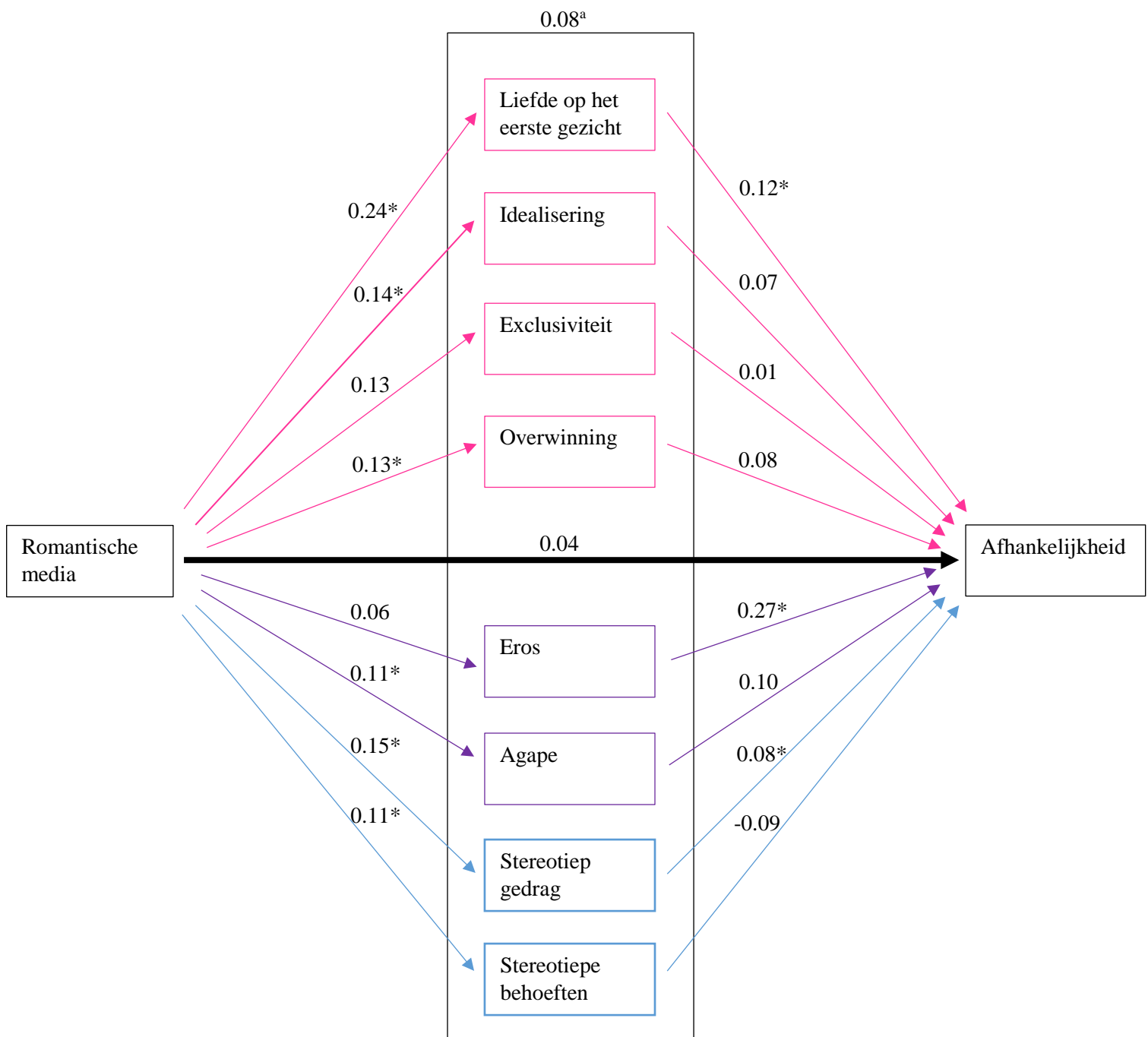
Vervolgens is gekeken hoe de mediatie van het effect van blootstelling op gevoeligheid tot stand komt. Daartoe is getoetst in hoeverre de afzonderlijke factoren, namelijk romantische idealen, liefdesstijlen en genderstereotypen het effect van blootstelling mediëren. Van de vier romantische idealen hebben twee inderdaad een mediërend effect. Liefde op het eerste gezicht blijkt het effect van blootstelling aan romantische media op afhankelijkheid ($\beta = 0.03$, 90% *CI* [0.004, 0.06]) en idealisering het effect op gezag ($\beta = 0.02$, 90% *CI* [0.0003, 0.05]) te verklaren. Daarentegen wordt het effect van blootstelling op geweld door geen enkel afzonderlijk romantisch ideaal significant gemedieerd (zie Tabel F2 t/m F4). De derde hypothese kon dus beperkt worden bevestigd. In tegenstelling tot liefde op het eerste gezicht en idealisering mediëren de afzonderlijke indirecte effecten van liefdesstijlen en genderstereotypen het effect van blootstelling niet (zie Tabel F2 t/m F4). Om deze reden zijn de vierde en vijfde hypothese

verworpen.

Uit de analyse van de controlevariabelen bleek verder dat ongeacht de invloed van blootstelling aan romantische media meisjes ontvankelijker zijn voor gezag ($\beta = -0.34$, $t(137) = -4.22$, $p < 0.001$, enkelzijdig, 90% *CI* [-0.47, -0.21]) en geweld ($\beta = -0.63$, $t(137) = -5.46$, $p < 0.001$, enkelzijdig, 90% *CI* [-0.82, -0.44]) dan jongens (zie Tabel F5 t/m F7). Al met al leidt blootstelling aan romantische media dus tot een verhoogde gevoeligheid voor loverboystrategieën, waarbij romantisering vaak een mediërende rol speelt. Het is echter niet mogelijk om één aspect van romantisering aan te wijzen dat voor deze mediërende rol verantwoordelijk is, immers hoewel het totale indirecte effect telkens wordt bevestigd, zijn de afzonderlijke indirecte effecten vrijwel allemaal niet significant. In Figuur 1 tot en met 3 worden de belangrijkste analyseresultaten samengevat (zie ook Tabel F1 t/m F15).

Figuur 1.

Directe en indirecte effecten van blootstelling aan romantische media op afhankelijkheid.

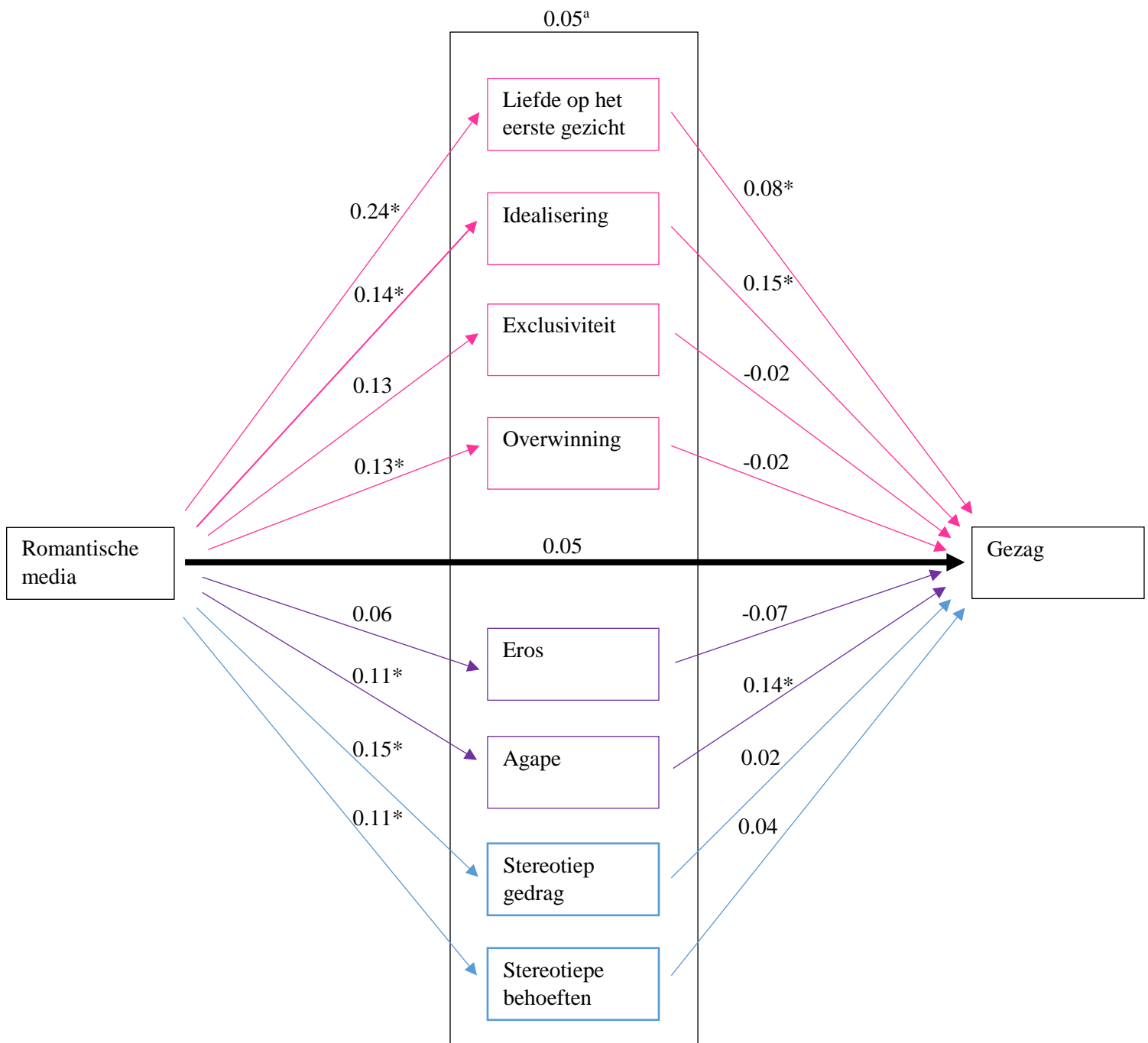
Noot:

* $p < 0.05$

^a 0 buiten 90% CI

Figuur 2.

Directe en indirecte effecten van blootstelling aan romantische media op gezag.

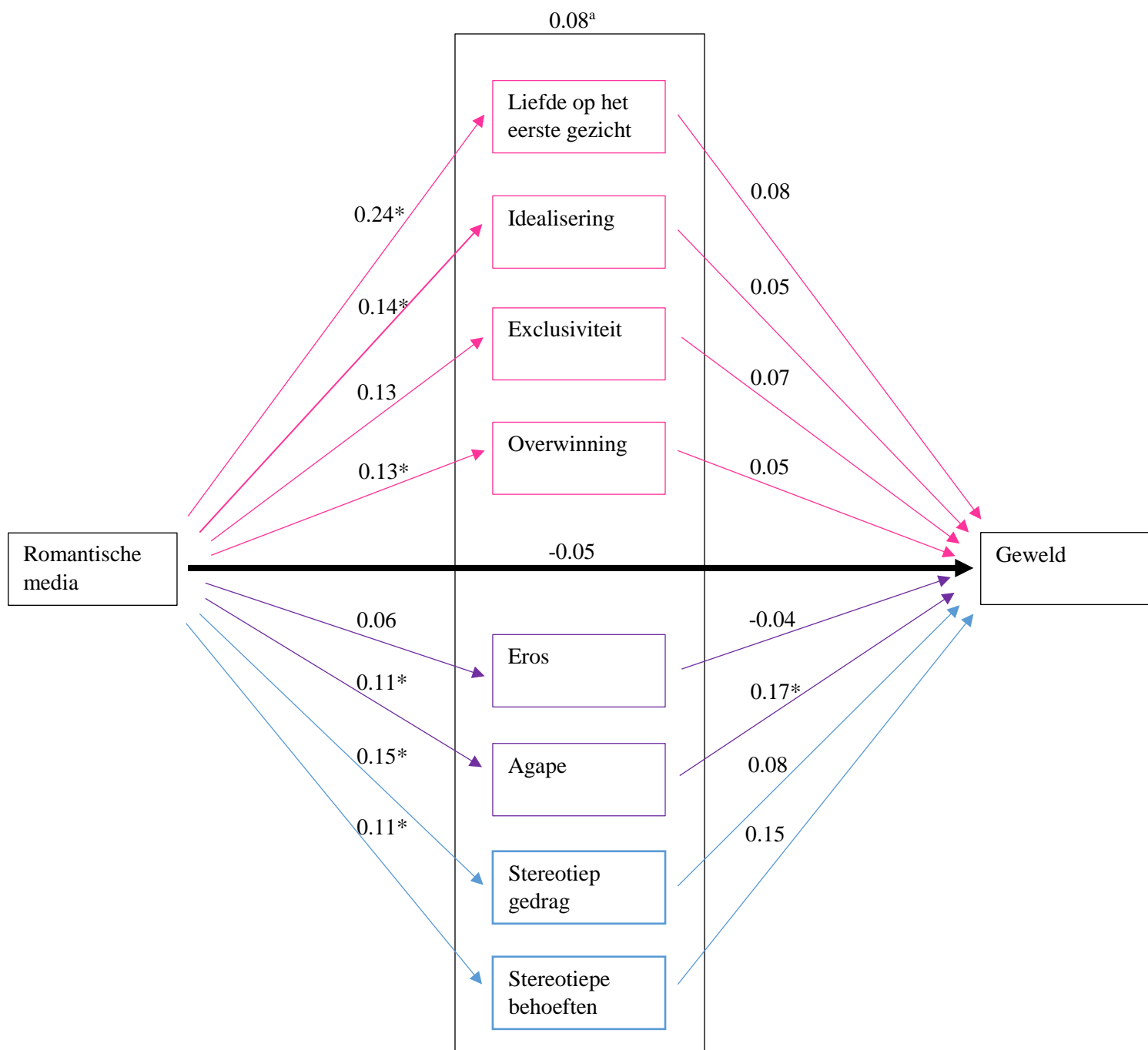
Noot:

* $p < 0.05$

^a 0 buiten 90% CI

Figuur 3.

Directe en indirecte effecten van blootstelling aan romantische media op geweld.

Noot:

* $p < 0.05$

^a 0 buiten 90% CI

§5 Conclusie en discussie

In de volgende paragraaf zullen de onderzoeksuitkomsten worden samengevat teneinde de hoofdvraag van de huidige studie te beantwoorden. Vervolgens zullen de bevindingen terug worden gekoppeld aan de theorie en eerder verricht onderzoek. Voor eventuele onverwachte resultaten zullen verklaringen worden geboden en ten slotte volgen suggesties voor vervolgonderzoek.

De huidige studie is uitgevoerd om een antwoord te geven op de vraag 'In hoeverre is de blootstelling aan romantische media een voorspeller van de gevoeligheid van adolescenten voor loverboystrategieën?'. Uit de uitkomsten blijkt dat blootstelling aan romantische media inderdaad een voorspeller is van een verhoogde gevoeligheid voor loverboystrategieën. Dit effect verloopt via het romantische wereldbeeld van adolescenten en kan als volgt worden geïnterpreteerd: Hoe meer romantische media adolescenten consumeren, des te sterker hebben zij een romantisch wereldbeeld en des te gevoeliger zijn ze voor loverboystrategieën, dat wil zeggen des te groter is de kans dat ze op deze strategieën in zullen gaan. De afzonderlijke mechanismen die het effect van blootstelling mediëren, kunnen echter niet in alle gevallen worden geïdentificeerd. Dit is dus een paradoxale uitkomst: Blootstelling aan romantische media heeft namelijk een eenduidig effect op gevoeligheid, dat bijna volledig gemedieerd wordt door romantische betekenisverlening, maar welke specifieke mediator hiervoor verantwoordelijk is, is nagenoeg onduidelijk.

De algemene assumptie luidde dat een hogere blootstelling aan romantische media tot meer gevoeligheid voor de verschillende fases van loverboystrategieën zou leiden, namelijk de acceptatie van afhankelijkheid, gezag en geweld. Uit de analyses blijkt dat een dergelijke blootstelling inderdaad leidt tot acceptatie van afhankelijkheid en gezag, maar niet tot acceptatie van geweld. Gezien het gegeven dat de eerste twee uitkomsten in lijn met de verwachtingen zijn, is dus een bevestiging gevonden voor de voorspelling afgeleid uit schema- en primingtheorie (Collins & Loftus, 1975; Hewstone et al., 2015). Vanuit de schematheorie is bovendien ook het afwijkende resultaat voor geweld te verklaren. Uit de literatuur blijkt namelijk dat geweld in romantische media nauwelijks aan bod komt en meestal bestraft wordt (Hefner & Wilson, 2013; Johnson & Holmes, 2009). De kans dat adolescenten op basis van romantische media schema's voor de acceptatie van geweld door een partner aanmaken, die wederom hun attitudes en gedrag kunnen sturen, is daardoor mogelijk erg klein. Romantische media bieden zodoende een soort beschermingsmechanisme voor geweld. Zo kan ook dit resultaat in overeenstemming met de literatuur worden gebracht.

In de theorie is ervan uitgegaan dat de invloed van blootstelling aan romantische media

op ontvankelijkheid voor loverboystategieën gemedieerd wordt door een netwerk van aan liefde gerelateerde schema's (Ambaw, 2009). Uit het huidige onderzoek blijkt dat het romantische wereldbeeld het effect van blootstelling aan romantische media inderdaad haast volledig verklaart. Daarmee zijn de resultaten in lijn met de literatuur en bevestigen ze de invloed van cultivatie en rolmodellen (Bandura, 2009; Gerbner et al., 2002). Een verklaring voor het feit dat de acceptatie van geweld niet door blootstelling aan romantische media kon worden voorspeld, maar wel door een romantisch wereldbeeld, is wederom te vinden in de schematheorie. Zelfs als romantische media niet aan een geweldschema zijn gekoppeld, kan dit voor het romantische wereldbeeld wel het geval zijn, bijvoorbeeld via genderstereotypen (vgl. Ward et al., 2005). Bij activatie van het romantische wereldbeeld wordt vervolgens ook het gekoppelde geweldschema in werking gezet. Op deze manier maakt het romantische wereldbeeld de link tussen romantische media en de gevoeligheid voor geweld mogelijk.

Een opvallende uitkomst was dat er aan de ene kant een significant mediatie-effect door alle mediators tezamen is gevonden, terwijl aan de andere kant de afzonderlijke indirecte effecten vaak niet significant waren. In tegenstelling tot de verwachtingen kan het achterliggende mechanisme van het mediatie-effect dus maar voor een klein deel worden achterhaald. Een verklaring voor dit fenomeen zou kunnen luiden, dat de afzonderlijke effecten te klein zijn, om significant te zijn. In de combinatie van romantische idealen, liefdesstijlen en genderstereotypen is waarschijnlijk sprake van een cumulatief effect, zoals door de schematheorie aangeduid (Smith & Queller, 2001). Het romantische wereldbeeld bestaat uit meerdere aan elkaar gekoppelde onderdelen, die bij activatie van één allemaal worden geactiveerd. Op deze manier versterken ze elkaar en bereiken ze samen een (significant) effect (Collins & Loftus, 1975).

Er zijn enkele kanttekeningen te plaatsen bij het huidige onderzoek. Zo waren er volgens de GPower berekening 413 respondenten nodig om alle aanwezige effecten aan te kunnen tonen, maar konden in de huidige studie slechts 137 geldige antwoorden worden verkregen. De mogelijkheid bestaat dus dat een deel van de veronderstelde effecten in werkelijkheid wel bestaan, maar in de huidige studie niet konden worden aangewezen. Verder komt de verdeling van geslacht, leeftijd en opleiding in de steekproef niet overeen met de populatie. Dit gaat ten koste van de generaliseerbaarheid van de gevonden resultaten. Tot slot kan correlatief onderzoek geen vaststaand bewijs voor het gevonden effect bieden, maar wel een goede aanwijzing ervoor leveren. Om meer zekerheid te krijgen over de aard van de geconstateerde relaties zou een longitudinaal onderzoek moeten worden uitgevoerd.

Naast de praktische kanttekeningen moet ook met de gevoeligheid van de huidige studie

rekening worden gehouden. De ontvankelijkheid voor loverboystrategieën is namelijk een gevoelig onderwerp dat bovendien bij een kwetsbare doelgroep is onderzocht. Tijdens het gehele onderzoeksproces zijn daarom ethische afwegingen gemaakt om het onderzoek ethisch aanvaardbaar te maken (zie Bijlage G). Zo is bijvoorbeeld met behulp van ervaringsdeskundigen een vragenlijst opgesteld, die de extreemste vormen van de loverboystrategieën buiten beschouwing liet en toch een goede indicatie voor gevoeligheid kan geven. Verder is slechts gevraagd naar attitudes en overtuigingen (zonder toelichting), zaken die minder gevoelig liggen dan de beschrijving van concreet gedrag. Desalniettemin is het mogelijk dat de geënquêteerden niet alle vragen open en waarheidsgetrouw hebben beantwoord en hun antwoorden hierdoor wellicht verschillen van hun gedragingen in een reële situatie en hun daadwerkelijke vatbaarheid voor loverboystrategieën.

Naast praktische verbeteringen kan ook een methodische oftewel inhoudelijke suggestie voor vervolgonderzoek worden gegeven. Door middel van een vragenlijst zijn namelijk alleen de expliciete attitudes van de respondenten gemeten, maar niet de impliciete attitudes. In een echte datingsituatie is het aannemelijk dat adolescenten niet alleen op basis van expliciete, maar ook op grond van impliciete houdingen handelen. Immers wordt hun cognitieve capaciteit door de verwerking van deze veelal nieuwe en spannende situatie zo in beslag genomen dat alleen nog impliciete attitudes beschikbaar zijn om handelingen te sturen (Fazio, 1990). Ook deze impliciete attitudes kunnen door de blootstelling aan media worden beïnvloed en zijn hiervoor zelfs nog vatbaarder dan expliciete attitudes. Door het verhaallijn van (romantische) media worden kijkers namelijk in dusdanige mate opgezogen, dat hun controle- en verdedigingsmechanismen worden uitgeschakeld (Slater & Rouner, 2002). In vervolgonderzoek zouden zowel expliciete als impliciete attitudes moeten worden meegenomen om de gevoeligheid voor loverboystrategieën nog beter te weerspiegelen. Daarbij kunnen de impliciete attitudes bijvoorbeeld door een Impliciete-Associatie-Test worden gemeten (Greenwald, Nosek, & Banaji, 2003).

De uitkomsten van de huidige studie zijn van belang voor zowel wetenschap als praktijk. Door romantische media als risicofactor aan te wijzen, levert de huidige studie een belangrijke bouwsteen voor de verklaring van de gevoeligheid voor loverboystrategieën. Voor de wetenschap biedt dit een nieuw veld van onderzoek aangezien er nog geen eerder onderzoek is gedaan omtrent de samenhang van romantische media en loverboystrategieën. In de praktijk moeten bestaande preventieprogramma's en interventies worden uitgebreid met de rol van romantische media. Loverboystrategieën spelen vooral in de eerste groomingfase in op de romantische inhoud. Door over de invloed van blootstelling aan romantische media te

informerend, kan de loverbooystrategieën mogelijk al in het begin worden doorbroken en kunnen potentiële slachtoffers worden beschermd. Deze studie draagt dus bij aan de verhoging van de weerbaarheid van adolescenten tegen loverbooystrategieën en andere soorten ongezonde relaties.

Concluderend kan worden gezegd dat blootstelling aan romantische media de gevoeligheid voor loverbooystrategieën en hun succes mogelijk vergroot. Adolescenten die veel romantische media kijken, lijken vervolgens eerder geneigd afhankelijkheid, gezag en zelfs geweld in hun relaties te accepteren. Dit resultaat is verontrustend en maakt duidelijk dat romantische media met de nodige voorzichtigheid moeten worden geconsumeerd. Eenmaal gepaaid, zal de droom van Hollywood namelijk snel omslaan naar manipulatie, chantage en geweld. Waar *Pretty Woman* uit de prostitutie wordt geleid door haar droomprins, worden dagelijks nieuwe pretty women de prostitutie ingesleurd door hun 'Mr. Right'.

ZE SLAAPT OP
DE WERKPLEK

06

Referentielijst

- Ambaw, F. (2009). The effect of socio-demographic factors and sources of sex information on romantic love levels among Jimma university students. *Ethiopian journal of health development*, 23(1), 34-39. doi:10.4314/ejhd.v23i1.44835
- Arnett, J. J. (1995). Adolescents' uses of media for self-socialization. *Journal of youth and adolescence*, 24(5), 519-533. doi:10.1007/BF01537054
- Bachen, C. M., & Illouz, E. (1996). Imagining romance: Young people's cultural models of romance and love. *Critical Studies in Mass Communication*, 13(4), 279-308. doi:10.1080/15295039609366983
- Backus, F. R., & Mahalik, J. R. (2011). The Masculinity of Mr. Right: Feminist Identity and Heterosexual Women's Ideal Romantic Partners. *Psychology of Women Quarterly*, 35(2), 318-326. doi:10.1177/0361684310392357
- Bandura, A. (2009). Social cognitive theory of mass communication. In J. Bryant & M. B. Oliver (red.), *Media Effects: Advances in theory and research* (pp. 94-124). Mahwah: Lawrence Erlbaum.
- Beaudoin, C. E. (2014). The Mass Media and Adolescent Socialization. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 91(3), 544-561. doi:10.1177/1077699014538829
- Becker, M. (2015). *Ethiek van de digitale media*. Amsterdam: Boom.
- Berger, P., & Berger, B. (1972). *Sociologie. Een biografische opzet*. Baarn: Ambo.
- Brinkman, J. (2014). *De vragenlijst. Een goed meetinstrument voor toepasbaar onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Buss, D. M., Shackelford, T. K., & McKibbin, W. F. (2008). The Mate Retention Inventory-Short Form (MRI-SF). *Personality and Individual Differences*, 44(1), 322-334. doi:10.1016/j.paid.2007.08.013
- Collins, A. M., & Loftus, E. F. (1975). A spreading-activation theory of semantic processing. *Psychological Review*, 82(6), 407-428. doi:10.1037/0033-295x.82.6.407
- Comensha. (2015). *Jaaroverzicht. Het beeld van 2015*. Geraadpleegd op <http://mensenhandel.nl/download/jaarverslagen>
- Dijke, A. van, Lamers-Winkelmann, F., Talhout, M., Terpstra, L., Werson, S., & De Wind, A. (2012). *Wie zijn de meiden van Asja? De gang naar de jeugdprostitutie*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- European Commission [onderzoeksethiek]. (2018, 21 februari). *Horizon 2020 Programme Guidance - How to complete your ethics self-assessment*. Geraadpleegd op 14 maart 2018 van

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/ethics/h2020_hi_ethics-self-assess_en.pdf

- Fazio, R. H. (1990). Multiple processes by which attitudes guide behavior: The Mode Model as an integrative framework. *Advances in Experimental Social Psychology*, 23, 75-109. doi:10.1016/S0065-2601(08)60318-4
- Fennis, B. M., & Stroebe, W. (2016). *The psychology of advertising*. London: Routledge.
- Foshee, V. A., Benefield, T. S., Ennett, S. T., Bauman, K. E., & Suchindran, C. (2004). Longitudinal predictors of serious physical and sexual dating violence victimization during adolescence. *Preventive Medicine*, 39(5), 1007-1016. doi:10.1016/j.ypmed.2004.04.014
- Galician, M. L. (2013). *Sex, love, and romance in the mass media: Analysis and criticism of unrealistic portrayals and their influence*. Geraadpleegd op <https://books.google.nl/books?id=jef9AQAQBAJ&printsec=frontcover&hl=nl#v=onepage&q&f=false>
- Galloway, L., Engstrom, E., & Emmers-Sommer, T. M. (2015). Does Movie Viewing Cultivate Young People's Unrealistic Expectations About Love and Marriage? *Marriage & Family Review*, 51(8), 687-712. doi:10.1080/01494929.2015.1061629
- Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M., Signorielli, N., & Shanahan, J. (2002). Growing up with television: Cultivation processes. In J. Bryant & D. Zillman (red.), *Media effects: Advances in theory and research* (pp. 43-67). Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Greenwald, A. G., Nosek, B. A., & Banaji, M. R. (2003). Understanding and using the Implicit Association Test: I. An improved scoring algorithm. *Journal of personality and social psychology*, 85(2), 197-216. doi:10.1037/0022-3514.85.2.197
- Hayes, A. F. (2013). *Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis - A Regression-Based Approach*. New York: Guilford Press.
- Hefner, V., & Kahn, J. (2014). An experiment investigating the links among online dating profile attractiveness, ideal endorsement, and romantic media. *Computers in Human Behavior*, 37, 9-17. doi:10.1016/j.chb.2014.04.022
- Hefner, V., & Wilson, B. J. (2013). From love at first sight to soul mate: The influence of romantic ideals in popular films on young people's beliefs about relationships. *Communication Monographs*, 80(2), 150-175. doi:10.1080/03637751.2013.776697
- Hendrick, C., & Hendrick, S. (1986). A theory and method of love. *Journal of personality and social psychology*, 50(2), 392-402. doi:10.1037/0022-3514.50.2.392

- Hendrick, C., Hendrick, S. S., & Dicke, A. (1998). The Love Attitudes Scale: Short Form. *Journal of Social and Personal Relationships, 15*(2), 147-159.
doi:10.1177/0265407598152001
- Hetsroni, A. (2012). Associations between television viewing and love styles: An interpretation using cultivation theory. *Psychological Reports, 110*(1), 35-50.
doi:10.2466/17.PR0.110.1.35-50
- Hewstone, M., Stroebe, W., & Jonas, K. (red.). (2015). *An introduction to social psychology*. Chichester: Wiley.
- Hust, S. J. T., Rodgers, K. B., & Bayly, B. (2017). Scripting sexual consent: Internalized traditional sexual scripts and sexual consent expectancies among college students. *Family relations, 66*(1), 197-210. doi:10.1111/fare.12230
- Jennings, W. G., Okeem, C., Piquero, A. R., Sellers, C. S., Theobald, D., & Farrington, D. P. (2017). Dating and intimate partner violence among young persons ages 15-30: Evidence from a systematic review. *Aggression and Violent Behavior, 33*, 107-125.
doi:10.1016/j.avb.2017.01.007
- Johnson, K. R., & Holmes, B. M. (2009). Contradictory Messages: A content analysis of Hollywood-produced romantic comedy feature films. *Communication Quarterly, 57*(3), 352-373. doi:10.1080/01463370903113632
- Kaygusuz, C. (2013). Irrational beliefs and abuse in university students' romantic relations. *Egitim Arastirmalari-Eurasian Journal of Educational Research, 13*(51), 141-155.
- Len-Ríos, M. E., Streit, C., Killoren, S., Deutsch, A., Cooper, M. L., & Carlo, G. (2016). US Latino adolescents' use of mass media and mediated communication in romantic relationships. *Journal of Children and Media, 10*(4), 395-410.
doi:10.1080/17482798.2016.1144214
- Libelle. (z.d.). Anita: "Mijn dochter is gebrainwasht door loverboys". Geraadpleegd op <https://www.libelle.nl/mensen/actueel/nieuws/dochter-loverboys/>
- Lippman, J. R., Ward, L. M., & Seabrook, R. C. (2014). Isn't it romantic? Differential associations between romantic screen media genres and romantic beliefs. *Psychology of Popular Media Culture, 3*(3), 128-140. doi:10.1037/ppm0000034
- Mertens, T. (2012). De deontologische traditie van Kant en Rawls. In A. Melle van & P. Zilfhout van (red.), *Woorden en daden* (pp. 57-87). Amsterdam: Boom.
- Morgan, E., Johnson, I., & Sigler, R. (2006). Gender differences in perceptions for women's participation in unwanted sexual intercourse. *Journal of Criminal Justice, 34*(5), 515-522. doi:10.1016/j.jcrimjus.2006.09.006

- Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen. (2017^a).
Mensenhandel. Tiende rapportage van de Nationaal Rapporteur. Den Haag: Nationaal Rapporteur.
- Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen. (2017^b).
Slachtoffermonitor mensenhandel 2012-2016. Den Haag: Nationaal Rapporteur.
- Nederlands Jeugdinstituut. (2014). *Hun verleden is niet hun toekomst. Actieplan aanpak meisjesslachtoffers van loverboys/mensenhandel in de zorg voor jeugd*. Geraadpleegd op <https://www.jeugdzorgnederland.nl/documenten/2016-actieplan-azough---actieplan-commissie-azough-aanpak-meisjesslachtoffers-van-loverboys.pdf>
- NOS. (2017, 10 oktober). Slachtoffer loverboy: ik moest seks hebben met zijn vrienden. Geraadpleegd op <https://nos.nl/artikel/2198553-slachtoffer-loverboy-ik-moest-seks-hebben-met-zijn-vrienden.html>
- NOS. (2018, 9 januari). 'Seksueel misbruikte jongens durven zich nauwelijks te melden'. Geraadpleegd op <https://nos.nl/artikel/2211126-seksueel-misbruikte-jongens-durven-zich-nauwelijks-te-melden.html>
- Papp, L. J., Liss, M., Erchull, M. J., Godfrey, H., & Waaland-Kreutzer, L. (2016). The dark side of heterosexual romance: Endorsement of romantic beliefs relates to intimate partner violence. *Sex Roles, 76*(1-2), 99-109. doi:10.1007/s11199-016-0668-0
- Paynter, A., & Leaper, C. (2016). Heterosexual Dating Double Standards in undergraduate women and men. *Sex Roles, 75*(7-8), 393-406. doi:10.1007/s11199-016-0628-8
- Price, E. L., & Byers, E. S. (1999). The attitudes towards dating violence scales: Development and initial validation. *Journal of family violence, 14*(4), 351-375. doi:10.1023/A:1022830114772
- Rivadeneira, R., & Lebo, M. J. (2008). The association between television-viewing behaviors and adolescent dating role attitudes and behaviors. *Journal of Adolescence, 31*(3), 291-305. doi:10.1016/j.adolescence.2007.06.001
- Slater, M. D., & Rouner, D. (2002). Entertainment-education and elaboration likelihood: Understanding the processing of narrative persuasion. *Communication Theory, 12*(2), 173-191. doi:10.1111/j.1468-2885.2002.tb00265.x
- Smith, E. R., & Queller, S. (2001). Mental Representations. In A. Tesser & N. Schwarz (red.), *Blackwell Handbook of Social Psychology* (pp. 111-134). Malden: Blackwell Publishers.
- Steur, G. A. van der, & Rijn, M. J. van (2016, 7 januari). Aanpak loverboyproblematiek [kamerbrief]. Geraadpleegd op

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/mensenhandel-mensensmokkel/documenten/kamerstukken/2016/01/07/tk-aanpak-loverboyproblematiek>

- Vagi, K. J., Rothman, E. F., Latzman, N. E., Tharp, A. T., Hall, D. M., & Breiding, M. J. (2013). Beyond correlates: A review of risk and protective factors for adolescent dating violence perpetration. *Journal of Youth and Adolescence*, 42(4), 633-649. doi:10.1007/s10964-013-9907-7
- Van Ommen, M., Willems, M., Duijkers, N., Daalmans, S., & de Leeuw, R. (2015, August). And they lived happily ever after: Associations between watching Disney movies and Romantic beliefs of children. Paper presented at the annual conference of the Association for Education in Journalism and Mass Communication (AEJMC). San Francisco, 6-9 August
- Verwijs, R., Mein, A., Goderie, M., Harreveld, C., & Jansma, A. (2011). *Loverboys en hun slachtoffers. Inzicht in aard en omvang problematiek en in het aanbod aan hulverlening en opvang*. Geraadpleegd op http://www.verwey-jonker.nl/doc/vitaliteit/7210_Loverboys_en_hun_slachtoffers_POD_totaalbestand_De_f.pdf
- Ward, L. M., & Friedman, K. (2006). Using TV as a guide: Associations between television viewing and adolescents' sexual attitudes and behavior. *Journal of research on adolescence*, 16(1), 133-156. doi:10.1111/j.1532-7795.2006.00125.x
- Ward, L. M., Hansbrough, E., & Walker, E. (2005). Contributions of music video exposure to black adolescents' gender and sexual schemas. *Journal of Adolescent Research*, 20(2), 143-166. doi:10.1177/0743558404271135
- Ybarra, M. L., Strasburger, V. C., & Mitchell, K. J. (2014). Sexual media exposure, sexual behavior, and sexual violence victimization in adolescence. *Clinical Pediatrics*, 53(13), 1239-1247. doi:10.1177/0009922814538700
- Zurbriggen, E. L., & Morgan, E. M. (2006). Who wants to marry a millionaire? Reality dating television programs, attitudes toward sex, and sexual behaviors. *Sex Roles*, 54(1-2), 1-17. doi:10.1007/s11199-005-8865-2

Bijlage A – Informatiebrief en verklaring ouders

Radboud Universiteit

Betreft: Onderzoek naar romantische media en weerbaarheid tegen de loverboystrategie
Nijmegen, december 2017

Aan de ouder(s)/verzorger(s)

Het thema loverboys is al jaren bekend, maar tot aan de dag van vandaag niet opgelost en staat ook in 2017/2018 hoog op de agenda van de Tweede Kamer. In de strijd tegen de loverboypraktijken is preventie van groot belang, waaronder ook voorlichting en het onderzoek naar o.a. risicofactoren. Een van deze risicofactoren zouden romantische media kunnen zijn. Door een vertekend en geïdealiseerd beeld van liefde en relaties te laten zien, zouden ze een bijdrage kunnen leveren aan de vatbaarheid van adolescenten voor de loverboystrategie. Immers, liefde wordt in dit soort media doorgaans als eenvoudig, perfect en ultiem beschreven, terwijl problemen en uitdagingen nauwelijks worden aangekaard. Verder baseren deze verhalen vaak op een strenge man-vrouw rolpatronen, waarin de man dominant en actief en de vrouw onderschikt en passief is. Door al deze kenmerken te normaliseren, wordt ook de loverboystrategie genormaliseerd, die juist op deze 'romantische principes' inspeelt.

Het onderzoek

Ondanks de alomtegenwoordigheid van romantische media is er vrij weinig aandacht besteed aan hun rol in het slachtofferschap van de loverboystrategie. In het kader van mijn bachelorscriptie zal worden achterhaald of romantische media inderdaad in staat zijn om de vatbaarheid van adolescenten voor de loverboystrategie te verhogen. Doel van het onderzoek is dan ook bestaande preventieprogramma's te verbeteren.

Het onderzoek houdt een enquête in die de leerlingen kunnen invullen. Naast algemene vragen over leeftijd en geslacht, zullen de vragen betrekken op het (romantisch) mediagebruik, het beeld over liefde en de waardering van romantiek en de loverboystrategie. De jongeren mogen hierbij een aantal stellingen op een schaal van 'helemaal eens tot helemaal oneens' oftewel 'heel leuk tot helemaal niet leuk' beoordelen. Het onderzoek zal ongeveer 15 tot 20 minuten duren.

Vertrouwelijkheid en gegevens

Het is belangrijk om te benadrukken dat *alle* gegevens anoniem verwerkt en vertrouwelijk opgeslagen zullen worden. Verder zullen er geen individuele scores gebruikt worden, maar zal er alleen naar de groep adolescenten als geheel worden gekeken. Bovendien zal er zorgvuldig worden omgegaan met de adolescenten, zodat zij niet het gevoel krijgen beoordeeld te worden of te moeten presteren. Ook kunnen de jongeren te allen tijde stoppen met het onderzoek wanneer ze niet meer mee willen doen.

Toestemmingsverklaring

De docent van uw kind heeft toestemming gegeven voor het uitvoeren van het onderzoek. Bijgaand formulier hoeft u alleen in te vullen wanneer u NIET wilt dat uw kind deelneemt aan dit onderzoek naar romantische media en de weerbaarheid tegen de loverboysstrategie ter verbetering van preventieprogramma's. U kunt het formulier meegeven aan uw kind of zelf inleveren bij de leerkracht. De leerkracht zorgt ervoor dat ik het formulier krijg. U hoeft het toestemmingsformulier niet in te vullen als uw kind mee mag doen. We gaan er dan vanuit dat uw kind meedoet, tenzij het zelf niet mee wil doen. Uiteraard mag uw kind ten allen tijde weigeren om (verder) deel te nemen aan het onderzoek.

Tot slot

Na afloop van het onderzoek kunnen leerlingen en hun ouders/verzorgers altijd informatie vragen over de uitslag van het onderzoek. U kunt hiervoor contact met mij opnemen; ik houd u graag op de hoogte. Bij andere vragen of opmerkingen kunt u ook altijd contact opnemen. Daarnaast wil ik u vragen om uw kind niet over onderwerp, doelen en dergelijke informatie van het onderzoek in te lichten, omdat anders de resultaten zullen worden vertekent. Het onderzoek is pas effectief als de jongeren geheel open en onvooringenomen het onderzoek ingaan. Om deze reden is ook het onderwerp op de verklaring tegen deelname breder geformuleerd aangezien de leerlingen deze eventueel zullen zien zodra ze deze inleveren. Bedankt voor uw begrip!

Met vriendelijke groet,

Anna-Maria Ahle

Student Radboud Universiteit Nijmegen

E: a.ahle@student.ru.nl

VERKLARING

TEGEN deelname van mijn kind aan het wetenschappelijk onderzoek

“Liefde in de generatie van nu”

Gegevens minderjarige:

Naam:

Geboortedatum:

Ik stem NIET toe met deelname van bovenvermelde persoon aan het onderzoek.

Achternaam en voorletters:

Relatie tot de deelnemer:

.....

Datum, plaats

.....

Handtekening

Bijlage B – Vragenlijst

Introductie

Hallo,

Leuk dat je mee wil doen aan mijn onderzoek! Hartelijk dank!

Mijn naam is Anna-Maria Ahle en ik ben derdejaars studente communicatiewetenschap aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

In het kader van mijn bachelorscriptie wil ik graag onderzoek doen naar een onderwerp dat we allemaal vroeg of laat tegenkomen in ons leven: de liefde.

Er zijn steeds veranderingen gaande in het leven. Kinderen worden pubers en pubers worden volwassenen. Ondanks alle veranderingen blijkt er één constante in het leven te zijn en dat is de liefde. Waar je ook kijkt ze is in alle levensfasen en alle generaties aanwezig. Nu rijst de vraag: Als de liefde overal aanwezig is, is ze dan ook overal gelijk? Het antwoord op deze vraag wil ik graag uitzoeken en daarvoor heb ik jouw hulp nodig. Jij kan me laten zien wat jij van de liefde vindt en hoe jouw generatie hiertegenaan kijkt.

Ik vind het een heel spannend onderwerp en hoop dat ik jou een beetje nieuwsgierig heb kunnen maken!

Groetjes,

Anna-Maria

Toestemming

Voordat je aan de vragenlijst mag beginnen, wil ik je nog graag om toestemming vragen. Je geeft hierbij toestemming voor deelname aan dit onderzoek en voor het gebruik van de antwoorden die je geeft. Hierbij wil ik benadrukken dat alle alles anoniem is en in geen geval met jou als persoon in verband kunnen worden gebracht. Verder is het hele onderzoek vrijwillig en je mag op elk moment jouw toestemming intrekken. Indien je geen toestemming geeft, wordt je naar het eind van de vragenlijst geleid en krijg je geen vragen voorgelegd.

- Ik heb bovenstaande verklaring gelezen en geef toestemming.
 - Ik geef geen toestemming.
-

Dank je wel voor jouw toestemming!

Zoals beloofd, zullen de volgende vragen gaan over de liefde. Ben je op dit moment niet verliefd

of nog nooit eerder verliefd geweest, dat maakt helemaal niet uit. Probeer je zo goed mogelijk in de situatie in te leven en vertrouw op je onderbuikgevoel. Er zijn geen goede of foute antwoorden. Het enige wat telt, is jouw mening!

Lees de vragen en stellingen rustig door en beantwoordt ze zo eerlijk mogelijk. Zijn twee antwoorden van toepassing, kies dan datgene wat het best bij jouw mening past.

Veel plezier!

→ *helemaal oneens, oneens, neutraal, eens, helemaal eens*

Onderstaande stellingen gaan over de liefde en wat je ervan verwacht. Geef bij elke stelling jouw mening.

- Als ik verliefd ben, ga ik er helemaal voor, ook als mijn ouders hem/haar niet leuk vinden.
 - Als ik verliefd ben dan weet ik zeker dat alles goed gaat tussen ons.
 - Als ik verliefd ben, zal ik een manier vinden om samen te kunnen zijn, ook als dit moeilijk is.
 - Als ik met mijn ware liefde ben, kunnen alle problemen overwonnen worden.
 - Ik geloof niet dat de liefde die ik voel voor mijn ware liefde voor altijd zal blijven bestaan.
 - Ik geloof niet dat wanneer ik en mijn vriend(in) verliefd op elkaar zijn we alle verschillen tussen ons kunnen overwinnen.
 - Wanneer ik mijn ware liefde tegen ben gekomen, zal ik nooit meer verliefd kunnen worden op iemand anders.
 - Ik geloof dat wanneer je echt verliefd bent, deze verliefdheid voor altijd blijft bestaan.
 - Er is maar één ware liefde voor mij.
 - Ik weet zeker dat ik alles aan mijn geliefde leuk zal vinden.
 - De relatie met mijn ware liefde zal bijna perfect zijn.
 - Mijn geliefde zal perfect bij mij passen en altijd van mij houden.
 - Ik moet iemand een tijdje kennen voor ik er verliefd op kan worden.
 - Als ik de ware liefde tegenkom, weet ik meteen dat hij/zij de ware is.
 - Als ik de ware tegenkom, ben ik meteen verliefd.
-

→ *helemaal oneens, oneens, neutraal, eens, helemaal eens*

Je hebt daarnet vragen over de liefde zelf beantwoord. Nu zullen de vragen gaan over een liefdesrelatie. Ben je op dit moment niet in een relatie maakt dat niet uit, probeer je voor te stellen hoe het in een relatie zou zijn. Je krijgt hierover een aantal stellingen die je mag beoordelen.

- Er is een goede fysieke chemie tussen mijn vriend/vriendin en mij.
- Ik heb het gevoel dat mijn vriend/vriendin en ik voor elkaar bestemd zijn.
- Mijn vriend/vriendin en ik begrijpen elkaar echt.
- Mijn vriend/vriendin voldoet niet aan mijn ideale standaard van fysieke schoonheid.
- Als mijn vriend/vriendin mij geen aandacht geeft, voel ik me goed.
- Sinds ik verliefd ben op mijn vriend/vriendin heb ik moeite met concentreren op andere dingen.
- Ik kan niet ontspannen als ik vermoed dat mijn vriend/vriendin met iemand anders samen is.
- Als mijn vriend/vriendin mij negeert, doe ik soms stomme dingen om zijn aandacht te krijgen.
- Ik zou liever zelf lijden dan mijn vriend/vriendin laten lijden.
- Ik kan niet gelukkig zijn tenzij ik het geluk van mijn vriend/vriendin boven dat van mij zet.
- Ik zou over het algemeen niet mijn eigen wensen opofferen voor de wensen van mijn vriend/vriendin.
- Ik zou alles doorstaan voor de bestwil van mijn vriend/vriendin.
- Een liefdesrelatie hebben, is essentieel in het leven.
- Als ik een liefdesrelatie heb, vind ik het leuk om al mijn energie erin te steken.

→ *helemaal oneens, oneens, neutraal, eens, helemaal eens*

In de volgende uitspraken gaat het over het gedrag van mannen en vrouwen in de liefde. Geef ook hier jouw eerlijke mening.

- Ik vind niet dat jongens de deur open moeten houden voor meisjes.
- Ik vind dat jongens meisjes moeten vragen voor een eerste date.
- Bij een date zouden jongens doorgaans moeten betalen voor beiden.
- De jongen moet het meisje ter huwelijk vragen.

- De jongen moet de naam van het meisje aannemen als ze trouwen.
 - De beste manier voor een vrouw om een man te versieren is door middel van haar uiterlijk.
 - Mannen willen alleen seks.
 - Vrouwen willen voornamelijk relaties.
 - Vrouwen worden vooral aangetrokken door een gespierd lichaam en een aantrekkelijk gezicht.
 - Vrouwen moeten zich niet meer druk maken om hun uiterlijk dan mannen.
 - Dating is een spel waarbij mannen en vrouwen elkaar manipuleren.
 - Er is iets mis met een man die een kans op seks afwijst.
 - Vrouwen zouden niet bang moeten zijn om hun figuur te laten zien.
 - Vrouwen vinden bij een man zijn geld, baan en auto het meest aantrekkelijk.
 - Met een aantrekkelijke vrouw samen zijn, geeft een man status.
-

In de volgende vragen zullen verschillende situaties worden beschreven, waarin jij en jouw vriend/vriendin terecht kunnen komen. Zoals gezegd maakt het niet uit of je wel of niet een relatie hebt. Stel je voor dat je een relatie hebt, leef je in en geef aan wat je in de beschreven situaties zou doen of denken. Nogmaals er is geen goed of fout!

→ *helemaal niet leuk, niet leuk, neutraal, leuk, helemaal leuk*

Hieronder wordt een aantal gedragingen van jouw vriend/vriendin opgenoemd die hij/zij zou kunnen doen. Geef aan in hoeverre je deze gedragingen zou waarderen.

- Je vriend/vriendin dringt er op aan al zijn/haar vrije tijd met jou door te brengen.
- Je vriend/vriendin brengt zo veel tijd met je door dat je met niemand anders meer af kunt spreken.
- Je vriend/vriendin koopt een duur cadeau voor je.
- Je vriend/vriendin gaat met jou naar een sjiek restaurant.
- Je vriend/vriendin geeft je complimenten over jouw uiterlijk.
- Je vriend/vriendin toont zijn liefde niet aan jou.
- Je vriend/vriendin vervult elke wens die je hebt.
- Je vriend/vriendin stemt niet altijd in met jou.
- Je vriend/vriendin weet wat je denkt en voelt, zonder dat je maar iets hoeft te zeggen.

- Je vriend/vriendin merkt jouw wensen op alsof hij/zij jouw gedachten kon lezen.
-

→ *helemaal oneens, oneens, neutraal, eens, helemaal eens*

Nu mag je aangeven wat je van de onderstaande stellingen vindt.

- Je moet niet met jouw vrienden afspreken als jouw vriend/vriendin dat niet wil.
 - Je moet eerst jouw vriend/vriendin toestemming vragen voordat je afspreekt met vrienden.
 - Je vriend/vriendin hoeft niet alles te weten wat jij doet.
 - Als jouw vrienden jouw vriend/vriendin niet leuk vinden, verbreek je het contact met jouw vrienden.
 - Als jouw vrienden jouw vriend/vriendin niet leuk vinden, zijn het geen echte vrienden.
 - Ook al krijg je ruzie thuis, je blijft samen met je vriend/vriendin.
 - Het is belangrijk je altijd zo te kleden als jouw vriend/vriendin wenst.
 - Als je vriend/vriendin je vraagt om je uitdagender te kleden, doe je dat.
 - Je moet niet altijd doen wat je vriend/vriendin jou zegt te doen.
 - Relaties werken het beste als je jouw vriend/vriendin tevreden stelt.
 - Je zou altijd moeten veranderen om jouw vriend/vriendin tevreden te stellen.
-

→ *helemaal niet leuk, niet leuk, neutraal, leuk, helemaal leuk*

In hoeverre zou je de volgende handelingen van jouw vriend/vriendin waarderen?

- Jouw vriend/vriendin zegt dat hij/zij afhankelijk is van jou.
 - Jouw vriend/vriendin claimt dat hij/zij niet zonder jou kan leven.
 - Jouw vriend/vriendin wil graag seks met je om jullie band te versterken.
 - Jouw vriend/vriendin vraagt je om zijn/haar ring te dragen.
 - Jouw vriend/vriendin geeft je sieraden om te laten zien dat jij bij hem/haar hoort.
 - Jouw vriend/vriendin vraagt je om een tatoeage met zijn/haar naam te laten zetten.
 - Jouw vriend/vriendin vraagt je om een tatoeage te laten zetten om te laten zien dat je bij hem/haar hoort.
 - Jouw vriend/vriendin wil geen volledige binding met je aangaan.
 - Jouw vriend/vriendin wil dat jullie volledig toegewijd zijn aan elkaar.
 - Jouw vriend/vriendin vraagt je om samen te wonen.
-

→ *helemaal oneens, oneens, neutraal, eens, helemaal eens*

Nu de laatste stellingen. Je mag hier nog één keer aangeven in hoeverre je het ermee eens of oneens bent.

- Jouw vriend/vriendin bezit jouw lichaam.
- Jouw vriend/vriendin mag je niet aanraken tenzij jij dat wil.
- Het is acceptabel als je vriend/vriendin je dwingt om hem/haar te kussen.
- Het is niet erg als je vriend/vriendin je onder druk zet om seks te hebben.
- Het is acceptabel als je vriend/vriendin bij jou aandringt op het hebben van seks als jij al eerder seks hebt gehad.
- Ook al heeft een jouw vriend/vriendin problemen, hij/zij mag jou niet slaan.
- Als je vriend/vriendin meteen sorry zegt nadat hij/zij jou heeft geslagen, is het acceptabel.
- Ook als mijn vriend/vriendin boos op me wordt, houd ik nog steeds onvoorwaardelijk van hem/haar.
- Het is begrijpelijk dat je vriend/vriendin zo boos wordt dat hij/zij tegen jou schreeuwt
- Het kan zijn dat je vriend/vriendin soms niet anders kan dan jou slaan als je hem/haar boos maakt.
- Er is nooit een goede reden voor je vriend/vriendin om jou te slaan.
- Het maakt niet uit wat je vriend/vriendin vraagt, je doet alles voor hem/haar.
- Je probeert jouw eigen kracht te gebruiken om je vriend/vriendin te helpen in moeilijke tijden.
- Als je vriend/vriendin in de problemen zit, doe je alles voor hem/haar om het op te lossen.

Top! Je hebt alle stellingen beantwoord.

Nu volgen alleen nog enkele vragen over jou als persoon. Zoals gezegd blijven de gegevens geheel anoniem en er kan nooit worden achterhaald wie deze antwoorden heeft gegeven.

- Wat is jouw geslacht? → **Jongen, meisje, anders namelijk**
- Wat is jouw geaardheid? → **Ik val op mannen/vrouwen/allebei.**
- Hoe oud ben je? (graag cijfer invoeren)
- Wat voor een onderwijs volg je? → **Gymnasium, atheneum, vwo, havo, vmbo/mavo, praktijkonderwijs, anders namelijk**

- In welke klas zit je? (graag cijfer invoeren)
 - In welk land ben je geboren?
 - Heb je op dit moment een relatie? → **Ja/Nee.**
 - Hoe vaak heb je een relatie gehad? (graag cijfer invoeren)
 - Mijn ouders zijn getrouwd/wonen samen, zijn gescheiden/wonen niet samen.
-

Tot slot wat vragen over jouw mediagebruik.

→ *Maandag t/m zondag: minder dan 1 uur, 1 uur, 2uur, 3 uur, 4 uur, 5 uur, 6 uur, meer dan 6 uur*

- Hoeveel uur per dag consumeer je audio-visuele (geluid en beeld) media? Denk daarbij aan televisie, youtube, netflix en dergelijke.
- Hoeveel uur per dag consumeer je visuele media (beeld of tekst)? Dit zijn onder andere de krant en tijdschriften.
- Hoeveel uur per dag consumeer je auditieve media (geluid)? Denk hierbij aan radio, spotify en dergelijke.

→ *Geen, bijna geen, sommige, veel, bijna allemaal, allemaal*

- Hoeveel van de media-uitingen die je consumeert, hebben liefde als hoofdonderwerp (focus ligt op liefde)?
- Hoeveel van de media-uitingen die je consumeert, hebben liefde als subonderwerp (liefde komt voor, maar de focus ligt op een ander onderwerp)?

Hoe vaak consumeer je specifiek romantische media? Enkele soorten van romantische media zijn hieronder opgenoemd. → romantische comedies, drama's, series/soaps, reality programma's, talk shows, boeken, muziek, tijdschriften, anders namelijk

Dit is het einde van de vragenlijst.
Hartelijk dank voor het invullen!

Bijlage C – Representativiteitsberekening

Tabel C1

Representativiteit op geslacht

	Steekproef	Populatie	Residu
Jongens	56	72	-16
Meisjes	86	70	16
Totaal	142		

Noot: $\chi^2(1, n = 142) = 7.213, p = 0.007$

Tabel C2

Representativiteit op leeftijd

	Steekproef	Populatie	Residu
12-jarigen	4	19	-15
13-jarigen	14	27	-13
14-jarigen	28	28	0
15- jarigen	21	28	-7
16-jarigen	35	22	13
17-jarigen	31	12	19
18-jarigen	7	4	3
Totaal	140		

Noot: $\chi^2(6, n = 140) = 59.867, p = 0.000$

Bijlage D – Principale factor-/componentenanalyse

Tabel D1

Meting van gevoeligheid geanalyseerd met principale componentenanalyse, oblique geroteerd. n = 144

Items	Communaliteit	Lading		
		Gezag	Afhankelijkheid	Geweld
Je moet eerst jouw vriend/vriendin toestemming vragen voordat je afspreekt met vrienden.	0.52	0.71	-0.12	-0.03
Als jouw vrienden jouw vriend/vriendin niet leuk vinden, verbreek je het contact met jouw vrienden.	0.43	0.67	-0.03	0.06
Het is belangrijk je altijd zo te kleden als jouw vriend/vriendin wenst.	0.52	0.62	-0.02	-0.22
Je moet niet met jouw vrienden afspreken als jouw vriend/vriendin dat niet wil.	0.35	0.58	0.07	0.002
Je moet niet altijd doen wat je vriend/vriendin jou zegt te doen. (r)	0.33	0.58	-0.12	0.03
Jouw vriend/vriendin bezit jouw lichaam.	0.51	0.57	-0.01	-0.28
Jouw vriend/vriendin zegt dat hij/zij afhankelijk is van jou.	0.49	0.54	0.32	-0.13
Het is niet erg als je vriend/vriendin je onder druk zet om seks te hebben.	0.48	0.52	-0.10	-0.32
Jouw vriend/vriendin vraagt je om een tatoeage met zijn/haar naam te laten zetten.	0.34	0.52	0.07	-0.12
Als jouw vrienden jouw vriend/vriendin niet leuk vinden, zijn het geen echte vrienden.	0.25	0.51	-0.06	0.04
Jouw vriend/vriendin vraagt je om een tatoeage te laten zetten om te laten zien dat je bij hem/haar hoort.	0.32	0.46	0.09	-0.18

GIRLS' LIVES MATTER – ROMANTISCHE MEDIA EN LOVERBOYSTRATEGIEËN

Je vriend/vriendin dringt er op aan al zijn/haar vrije tijd met jou door te brengen.	0.30	0.41	0.34	-0.03
Je vriend/vriendin merkt jouw wensen op alsof hij/zij jouw gedachten kon lezen.	0.54	-0.19	0.71	0.16
Je vriend/vriendin geeft je complimenten over jouw uiterlijk.	0.56	-0.30	0.69	0.05
Ook al krijg je ruzie thuis, je blijft samen met je vriend/vriendin.	0.50	-0.10	0.67	-0.15
Jouw vriend/vriendin wil dat jullie volledig toegewijd zijn aan elkaar.	0.50	0.05	0.66	-0.16
Jouw vriend/vriendin claimt dat hij/zij niet zonder jou kan leven.	0.43	0.23	0.63	0.07
Jouw vriend/vriendin vraagt je om zijn/haar ring te dragen.	0.39	0.12	0.62	0.08
Je vriend/vriendin weet wat je denkt en voelt, zonder dat je maar iets hoeft te zeggen.	0.41	-0.23	0.60	0.12
Jouw vriend/vriendin vervult elke wens die je hebt.	0.28	0.15	0.51	0.03
Jouw vriend/vriendin vraagt je om samen te wonen.	0.32	0.27	0.50	0.03
Ook als mijn vriend/vriendin boos op me wordt, houd ik nog steeds onvoorwaardelijk van hem/haar.	0.37	0.02	0.47	-0.31
Jouw vriend/vriendin geeft je sieraden om te laten zien dat jij bij hem/haar hoort.	0.38	0.36	0.47	-0.03
Je vriend/vriendin gaat met jou naar een sjiek restaurant.	0.23	-0.19	0.44	0.03
Jouw vriend/vriendin wil geen volledige binding met je aangaan. (r)	0.31	-0.36	0.44	-0.14
Als je vriend/vriendin in de problemen zit, doe je alles	0.32	0.01	0.42	-0.32

voor hem/haar om het op te lossen.				
Als je vriend/vriendin meteen sorry zegt nadat hij/zij jou heeft geslagen, is het acceptabel.	0.59	-0.14	0.02	-0.81
Er is nooit een goede reden voor je vriend/vriendin om jou te slaan. (r)	0.45	-0.14	-0.22	-0.70
Ook al heeft een jouw vriend/vriendin problemen, hij/zij mag jou niet slaan. (r)	0.52	0.11	-0.20	-0.67
Het kan zijn dat je vriend/vriendin soms niet anders kan dan jou slaan als je hem/haar boos maakt.	0.60	0.24	-0.21	-0.66
Het maakt niet uit wat je vriend/vriendin vraagt, je doet alles voor hem/haar.	0.51	0.16	0.27	-0.56
Het is acceptabel als je vriend/vriendin bij jou aandringt op het hebben van seks als jij al eerder seks hebt gehad.	0.43	0.18	0.08	-0.55
Het is acceptabel als je vriend/vriendin je dwingt om hem/haar te kussen.	0.44	0.28	-0.02	-0.51
Het is begrijpelijk dat je vriend/vriendin zo boos wordt dat hij/zij tegen jou schreeuwt.	0.30	0.05	0.08	-0.51
Relaties werken het beste als je jouw vriend/vriendin tevreden stelt.	0.44	0.8	0.35	-0.48
Jouw vriend/vriendin mag je niet aanraken tenzij jij dat wil. (r)	0.21	-0.02	0.08	-0.45
Eigenwaarde		7.81	4.92	2.13

Noot: correlatie tussen de componenten: $r_{1,2} = 0.37$, $r_{1,3} = -0.35$, $r_{2,3} = -0.15$

Tabel D2

Meting van romantische idealen geanalyseerd met principale factoranalyse, oblique geroteerd. n = 290

Items	Communaliteit	Lading			
		Idealisering	Liefde op het eerste gezicht	Exclusiviteit	Overwinning
De relatie met mijn ware liefde zal bijna perfect zijn.	0.58	0.73	- 0.30	0.05	0.08
Ik weet zeker dat ik alles aan mijn geliefde leuk zal vinden.	0.54	0.63	- 0.13	0.05	0.07
Mijn geliefde zal perfect bij mij passen en altijd van mij houden.	0.50	0.53	- 0.01	0.33	- 0.02
Als ik verliefd ben dan weet ik zeker dat alles goed gaat tussen ons.	0.28	0.44	0.15	- 0.02	0.05
Als ik de ware liefde tegenkom, weet ik meteen dat hij/zij de ware is.	0.71	- 0.06	0.87	0.02	- 0.05
Als ik de ware tegenkom, ben ik meteen verliefd.	0.51	0.15	0.63	- 0.03	0.07
Er is maar één ware liefde voor mij.	0.58	0.10	0.03	0.70	0.03
Wanneer ik mijn ware liefde tegen ben gekomen, zal ik nooit meer verliefd kunnen worden op iemand anders.	0.42	0.20	0.01	0.59	- 0.10
Ik geloof niet dat de liefde die ik voel voor mijn ware liefde voor altijd zal blijven bestaan.	0.23	- 0.13	0.02	0.41	0.19
(r) Als ik verliefd ben, ga ik er helemaal voor, ook als mijn ouders hem/haar niet leuk vinden.	0.38	0.05	0.09	0.17	0.59

GIRLS' LIVES MATTER – ROMANTISCHE MEDIA EN LOVERBOYSTRATEGIEËN

Als ik verliefd ben, zal ik een manier vinden om samen te kunnen zijn, ook als dit moeilijk is.	0.47	0.27	- 0.03	- 0.06	0.52
Eigenwaarde		3.74	1.34	1.14	1.01

Noot: correlatie tussen de factoren: $r_{1,2} = 0.37$, $r_{1,3} = 0.35$, $r_{1,4} = 0.30$, $r_{2,3} = 0.23$, $r_{2,4} = 0.28$, $r_{3,4} = 0.36$

Tabel D3

Meting van liefdesstijlen geanalyseerd met principale factoranalyse, oblique geroteerd. n = 187

Items	Communaliteit	Lading	
		Agape	Eros
Ik zou alles doorstaan voor de bestwil van mijn vriend/vriendin.	0.54	0.62	-0.21
Ik zou over het algemeen niet mijn eigen wensen opofferen voor de wensen van mijn vriend/vriendin. (r)	0.28	0.57	-0.13
Ik zou liever zelf lijden dan mijn vriend/vriendin laten lijden.	0.48	0.54	-0.26
Ik kan niet gelukkig zijn tenzij ik het geluk van mijn vriend/vriendin boven dat van mij zet.	0.31	0.54	-0.04
Mijn vriend/vriendin en ik begrijpen elkaar echt.	0.44	0.04	-0.65
Er is een goede fysieke chemie tussen mijn vriend/vriendin en mij.	0.38	-0.06	-0.64
Ik heb het gevoel dat mijn vriend/vriendin en ik voor elkaar bestemd zijn.	0.37	0.09	-0.56
Eigenwaarde		2.79	1.22

Noot: correlatie tussen de factoren: $r_{1,2} = -0.44$

Tabel D4

Meting van genderstereotypen geanalyseerd met principale componentenanalyse, oblique geroteerd. n = 171

Items	Communaliteit	Lading	
		Stereotiepe behoeften	Stereotiep gedrag
Dating is een spel waarbij mannen en vrouwen elkaar manipuleren.	0.54	0.73	-0.31
Mannen willen alleen seks.	0.51	0.73	-0.11
Vrouwen vinden bij een man zijn geld, baan en auto het meest aantrekkelijk.	0.49	0.64	0.18
Er is iets mis met een man die een kans op seks afwijst.	0.41	0.63	0.05
Vrouwen worden vooral aangetrokken door een gespierd lichaam en een aantrekkelijk gezicht.	0.43	0.52	0.30
Vrouwen willen voornamelijk relaties.	0.24	0.48	0.04
De jongen moet het meisje ter huwelijk vragen.	0.66	-0.10	0.83
Ik vind dat jongens meisjes moeten vragen voor een eerste date.	0.64	-0.04	0.81
Bij een date zouden jongens doorgaans moeten betalen voor beiden.	0.30	0.04	0.54
Met een aantrekkelijke vrouw samen zijn, geeft een man status.	0.35	0.33	0.43
Eigenwaarde		2.86	1.71

Noot: correlatie tussen de componenten: $r_{1,2} = 0.21$

Bijlage E – Schalenboek

Romantische idealen (15 items)

Q1_1 Als ik verliefd ben, ga ik er helemaal voor, ook als mijn ouders hem/haar niet leuk vinden.

Q1_2 Als ik verliefd ben dan weet ik zeker dat alles goed gaat tussen ons.

Q1_3 Als ik verliefd ben, zal ik een manier vinden om samen te kunnen zijn, ook als dit moeilijk is.

Q1_4 Als ik met mijn ware liefde ben, kunnen alle problemen overwonnen worden.

Q1_5r Ik geloof niet dat de liefde die ik voel voor mijn ware liefde voor altijd zal blijven bestaan. (r)

Q1_6r Ik geloof niet dat wanneer ik en mijn vriend(in) verliefd op elkaar zijn we alle verschillen tussen ons kunnen overwinnen. (r)

Q1_7 Wanneer ik mijn ware liefde tegen ben gekomen, zal ik nooit meer verliefd kunnen worden op iemand anders.

Q1_8 Ik geloof dat wanneer je echt verliefd bent, deze verliefdheid voor altijd blijft bestaan.

Q1_9 Er is maar één ware liefde voor mij.

Q1_10 Ik weet zeker dat ik alles aan mijn geliefde leuk zal vinden.

Q1_11 De relatie met mijn ware liefde zal bijna perfect zijn.

Q1_12 Mijn geliefde zal perfect bij mij passen en altijd van mij houden.

Q1_13r Ik moet iemand een tijdje kennen voor ik er verliefd op kan worden. (r)

Q1_14 Als ik de ware liefde tegenkom, weet ik meteen dat hij/zij de ware is.

Q1_15 Als ik de ware tegenkom, ben ik meteen verliefd.

Liefdesstijlen (14 items)

Q2_1 Er is een goede fysieke chemie tussen mijn vriend/vriendin en mij.

Q2_2 Ik heb het gevoel dat mijn vriend/vriendin en ik voor elkaar bestemd zijn.

Q2_3 Mijn vriend/vriendin en ik begrijpen elkaar echt.

Q2_4r Mijn vriend/vriendin voldoet niet aan mijn ideale standaard van fysieke schoonheid. (r)

Q2_5r Als mijn vriend/vriendin mij geen aandacht geeft, voel ik me goed. (r)

Q2_6 Sinds ik verliefd ben op mijn vriend/vriendin heb ik moeite met concentreren op andere dingen.

Q2_7 Ik kan niet ontspannen als ik vermoed dat mijn vriend/vriendin met iemand anders samen is.

Q2_8 Als mijn vriend/vriendin mij negeert, doe ik soms stomme dingen om zijn aandacht te krijgen.

Q2_9 Ik zou liever zelf lijden dan mijn vriend/vriendin laten lijden.

Q2_10 Ik kan niet gelukkig zijn tenzij ik het geluk van mijn vriend/vriendin boven dat van mij zet.

Q2_11r Ik zou over het algemeen niet mijn eigen wensen opofferen voor de wensen van mijn vriend/vriendin. (r)

Q2_12 Ik zou alles doorstaan voor de bestwil van mijn vriend/vriendin.

Q2_13 Een liefdesrelatie hebben, is essentieel in het leven.

Q2_14 Als ik een liefdesrelatie heb, vind ik het leuk om al mijn energie erin te steken.

Stereotypen (15 items)

Q3_1r Ik vind niet dat jongens de deur open moeten houden voor meisjes. (r)

Q3_2 Ik vind dat jongens meisjes moeten vragen voor een eerste date.

Q3_3 Bij een date zouden jongens doorgaans moeten betalen voor beiden.

Q3_4 De jongen moet het meisje ter huwelijk vragen.

Q3_5r De jongen moet de naam van het meisje aannemen als ze trouwen. (r)

Q3_7 De beste manier voor een vrouw om een man te versieren is door middel van haar uiterlijk.

Q3_8 Mannen willen alleen seks.

Q3_9 Vrouwen willen voornamelijk relaties.

Q3_11 Vrouwen worden vooral aangetrokken door een gespierd lichaam en een aantrekkelijk gezicht.

Q3_12r Vrouwen moeten zich niet meer druk maken om hun uiterlijk dan mannen. (r)

Q3_13 Dating is een spel waarbij mannen en vrouwen elkaar manipuleren.

Q3_14 Er is iets mis met een man die een kans op seks afwijst.

Q3_15 Vrouwen zouden niet bang moeten zijn om hun figuur te laten zien.

Q3_19 Vrouwen vinden bij een man zijn geld, baan en auto het meest aantrekkelijk.

Q3_20 Met een aantrekkelijke vrouw samen zijn, geeft een man status.

Inpalmen (10 items)

Q6_1 Je vriend/vriendin dringt er op aan al zijn/haar vrije tijd met jou door te brengen.

Q6_2 Je vriend/vriendin brengt zo veel tijd met je door dat je met niemand anders meer af kunt spreken.

Q6_3 Je vriend/vriendin koopt een duur cadeau voor je.

Q6_4 Je vriend/vriendin gaat met jou naar een sjiek restaurant.

Q6_5 Je vriend/vriendin geeft je complimenten over jouw uiterlijk.

Q6_6r Je vriend/vriendin toont zijn liefde niet aan jou. (r)

Q6_7 Je vriend/vriendin vervult elke wens die je hebt.

Q6_8r Je vriend/vriendin stemt niet altijd in met jou. (r)

Q6_9 Je vriend/vriendin weet wat je denkt en voelt, zonder dat je maar iets hoeft te zeggen.

Q6_10 Je vriend/vriendin merkt jouw wensen op alsof hij/zij jouw gedachten kon lezen.

Isolatie + uiterlijk (11 items)

Q7_1 Je moet niet met jouw vrienden afspreken als jouw vriend/vriendin dat niet wil.

Q7_2 Je moet eerst jouw vriend/vriendin toestemming vragen voordat je afspreekt met vrienden.

Q7_3r Je vriend/vriendin hoeft niet alles te weten wat jij doet. (r)

Q7_4 → Als jouw vrienden jouw vriend/vriendin niet leuk vinden, verbreek je het contact met jouw vrienden.

Q7_5 → Als jouw vrienden jouw vriend/vriendin niet leuk vinden, zijn het geen echte vrienden.

Q7_6 → Ook al krijg je ruzie thuis, je blijft samen met je vriend/vriendin.

Q7_7 Het is belangrijk je altijd zo te kleden als jouw vriend/vriendin wenst.

Q7_8 → Als je vriend/vriendin je vraagt om je uitdagender te kleden, doe je dat.

Q7_9r Je moet niet altijd doen wat je vriend/vriendin jou zegt te doen. (r)

Q7_10 Relaties werken het beste als je jouw vriend/vriendin tevreden stelt.

Q7_11 Je zou altijd moeten veranderen om jouw vriend/vriendin tevreden te stellen.

Afhankelijkheid (10 items)

Q26_1 Jouw vriend/vriendin zegt dat hij/zij afhankelijk is van jou.

Q26_2 Jouw vriend/vriendin claimt dat hij/zij niet zonder jou kan leven.

Q26_3 Jouw vriend/vriendin wil graag seks met je om jullie band te versterken.

Q26_4 Jouw vriend/vriendin vraagt je om zijn/haar ring te dragen.

Q26_5 Jouw vriend/vriendin geeft je sieraden om te laten zien dat jij bij hem/haar hoort.

Q26_6 → Jouw vriend/vriendin vraagt je om een tatoeage met zijn/haar naam te laten zetten.

Q26_7 → Jouw vriend/vriendin vraagt je om een tatoeage te laten zetten om te laten zien dat je bij hem/haar hoort.

Q26_8r Jouw vriend/vriendin wil geen volledige binding met je aangaan. (r)

Q26_9 Jouw vriend/vriendin wil dat jullie volledig toegewijd zijn aan elkaar.

Q26_10 → Jouw vriend/vriendin vraagt je om samen te wonen.

Seks + geweld + exploitatie (14 items)

Q10_2 Jouw vriend/vriendin bezit jouw lichaam.

Q10_4r Jouw vriend/vriendin mag je niet aanraken tenzij jij dat wil. (r)

Q10_5 Het is acceptabel als je vriend/vriendin je dwingt om hem/haar te kussen.

Q10_6 Het is niet erg als je vriend/vriendin je onder druk zet om seks te hebben.

Q10_7 Het is acceptabel als je vriend/vriendin bij jou aandringt op het hebben van seks als jij al eerder seks hebt gehad.

Q10_3r Ook al heeft een jouw vriend/vriendin problemen, hij/zij mag jou niet slaan. (r)

Q10_1 Als je vriend/vriendin meteen sorry zegt nadat hij/zij jou heeft geslagen, is het acceptabel.

Q10_11 Ook als mijn vriend/vriendin boos op me wordt, houd ik nog steeds onvoorwaardelijk van hem/haar.

Q10_13 Het is begrijpelijk dat je vriend/vriendin zo boos wordt dat hij/zij tegen jou schreeuwt.

Q10_14 Het kan zijn dat je vriend/vriendin soms niet anders kan dan jou slaan als je hem/haar boos maakt.

Q10_15r Er is nooit een goede reden voor je vriend/vriendin om jou te slaan. (r)

Q10_8 Het maakt niet uit wat je vriend/vriendin vraagt, je doet alles voor hem/haar.

Q10_9 Je probeert jouw eigen kracht te gebruiken om je vriend/vriendin te helpen in moeilijke tijden.

Q10_10 Als je vriend/vriendin in de problemen zit, doe je alles voor hem/haar om het op te lossen.

Controlevariabele (9 items)

Q16 Wat is jouw geslacht?

Q27 Wat is jouw geaardheid?

Q17 Hoe oud ben je?

Q18 Wat voor een onderwijs volg je?

Q20 In welk land ben je geboren?

Q28 Heb je op dit moment een relatie?

Q29 Hoe vaak heb je een relatie gehad? (graag cijfer invoeren)

Q21 Mijn ouders zijn getrouwd/wonen samen, zijn gescheiden/wonen niet samen.

Algemeen mediagebruik (3 items)

Q31_1 t/m Q31_7 Hoeveel uur per dag consumeer je audio-visuele (geluid en beeld) media?

Q32_1 t/m Q32_7 Hoeveel uur per dag consumeer je visuele media (beeld of tekst)?

Q37_1 t/m Q37_7 Hoeveel uur per dag consumeer je auditieve media (geluid)?

Romantisch mediagebruik (3 items)

Q43 Hoeveel van de media-uitingen die je consumeert, hebben liefde als hoofdonderwerp?

Q44 Hoeveel van de media-uitingen die je consumeert, hebben liefde als subonderwerp?

Q46_1 t/m Q46_9 Hoe vaak consumeer je specifiek romantische media?

Bijlage F – Resultaten hypothesetoetsing

Tabel F1

Totale en directe effecten van romantische media op gevoeligheid voor loverboys

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Gevoeligheid						
Afhankelijkheid						
Totaal effect	0.12	0.05	2.37	0.019	0.04	0.20
Direct effect	0.04	0.04	0.93	0.355	-0.03	0.11
Gezag						
Totaal effect	0.10	0.04	2.60	0.011	0.04	0.17
Direct effect	0.05	0.04	1.29	0.200	-0.01	0.12
Geweld						
Totaal effect	0.04	0.06	0.70	0.484	-0.05	0.13
Direct effect	-0.05	0.06	-0.83	0.407	-0.14	0.05

Noot: n = 137

Tabel F2

Indirecte effecten van romantische media op afhankelijkheid

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Mediatoren				
Totaal	0.08	0.04	0.02	0.14
Idealisering	0.01	0.01	-0.01	0.034
Liefde op het eerste gezicht	0.03	0.02	0.005	0.06
Exclusiviteit	0.001	0.01	-0.01	0.02
Overwinning	0.01	0.01	-0.004	0.03
Eros	0.02	0.02	-0.01	0.05
Agape	0.01	0.01	-0.003	0.03
Stereotiep gedrag	0.01	0.01	-0.001	0.03
Stereotiepe behoeften	-0.01	0.01	-0.04	0.003

Noot: n = 137

Tabel F3

Indirecte effecten van romantische media op gezag

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Mediatoren				
Totaal	0.05	0.03	0.01	0.09
Idealisering	0.02	0.02	0.0003	0.05
Liefde op het eerste gezicht	0.02	0.01	-0.0011	0.05
Exclusiviteit	-0.003	0.01	-0.02	0.01
Overwinning	-0.003	0.01	-0.02	0.01
Eros	-0.004	0.01	-0.02	0.004
Agape	0.02	0.01	-0.001	0.04
Stereotiep gedrag	0.003	0.01	-0.01	0.02
Stereotiepe behoeften	0.004	0.01	-0.02	0.02

Noot: n = 137

Tabel F4

Indirecte effecten van romantische media op geweld

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Mediatoren				
Totaal	0.09	0.04	0.03	0.15
Idealisering	0.01	0.01	-0.01	0.03
Liefde op het eerste gezicht	0.02	0.02	-0.01	0.05
Exclusiviteit	0.01	0.01	-0.01	0.04
Overwinning	0.01	0.01	-0.02	0.03
Eros	-0.003	0.01	-0.02	0.01
Agape	0.02	0.02	-0.001	0.05
Stereotiep gedrag	0.01	0.02	-0.01	0.04
Stereotiepe behoeften	0.02	0.02	-0.01	0.04

Noot: n = 137

Tabel F5

Directe effecten van romantische media en mediators op afhankelijkheid

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Afhankelijkheid						
Constant	0.93	0.67	1.40	0.165	-0.18	2.05
Liefde hoofdonderwerp	0.04	0.04	0.93	0.355	-0.03	0.11
Idealisering	0.07	0.06	1.20	0.234	-0.03	0.16
Liefde op het eerste gezicht	0.12	0.05	2.63	0.010	0.04	0.20
Exclusiviteit	0.01	0.05	0.23	0.822	-0.07	0.10
Overwinning	0.08	0.06	1.35	0.178	-0.02	0.18
Eros	0.27	0.10	3.74	0.000	0.15	0.39
Agape	0.10	0.06	1.57	0.120	-0.01	0.21
Stereotiep gedrag	0.08	0.05	1.74	0.084	0.004	0.16
Stereotiepe behoeften	-0.09	0.06	-1.54	0.125	-0.19	0.01
Liefde subonderwerp	0.01	0.04	0.15	0.881	-0.06	0.07
Romantisch genre	-0.04	0.04	-0.86	0.392	-0.11	0.04
Audiovisueel	0.03	0.02	1.30	0.195	-0.01	0.07
Visueel	-0.04	0.03	-1.39	0.166	-0.08	0.01
Auditief	-0.03	0.02	-1.49	0.138	-0.07	0.004
Geslacht	0.012	0.08	0.22	0.828	-0.12	0.16
Opleiding	0.005	0.02	0.22	0.827	-0.03	0.04
Leeftijd	0.03	0.03	0.95	0.342	-0.02	0.07
Ouders	0.02	0.08	0.28	0.784	-0.11	0.16
Herkomst	0.08	0.15	0.52	0.605	-0.17	0.32
Relatie	-0.02	0.09	-0.28	0.781	-0.17	0.12
Hoeveelheid relaties	0.02	0.02	0.88	0.379	-0.02	0.06

Noot: n = 137, R² = 0.55

Tabel F6

Directe effecten van romantische media en mediatoren op gezag

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Gezag						
Constant	2.15	0.64	3.33	0.001	1.08	3.22
Liefde hoofdonderwerp	0.05	0.04	1.29	0.200	-0.01	0.12
Idealisering	0.15	0.06	2.72	0.008	0.06	0.24
Liefde op het eerste gezicht	0.08	0.04	1.86	0.065	0.01	0.16
Exclusiviteit	-0.02	0.05	-0.38	0.704	-0.10	0.06
Overwinning	-0.02	0.06	-0.43	0.672	-0.12	0.07
Eros	-0.07	0.07	-0.94	0.348	-0.18	0.05
Agape	0.14	0.06	2.29	0.024	0.04	0.24
Stereotiep gedrag	0.02	0.04	0.46	0.645	-0.05	0.09
Stereotiepe behoeften	0.04	0.06	0.62	0.540	-0.06	0.13
Liefde subonderwerp	0.03	0.04	0.83	0.407	-0.03	0.10
Romantisch genre	-0.06	0.04	-1.36	0.178	-0.13	0.01
Audiovisueel	-0.01	0.02	-0.28	0.781	-0.04	0.03
Visueel	-0.02	0.03	-0.99	0.326	-0.07	0.02
Auditief	0.003	0.02	0.15	0.880	-0.03	0.04
Geslacht	-0.34	0.08	-4.22	0.000	-0.47	-0.21
Opleiding	0.03	0.02	1.21	0.230	-0.01	0.06
Leeftijd	-0.03	0.03	-1.36	0.176	-0.08	0.01
Ouders	-0.12	0.08	-1.53	0.129	-0.25	0.01
Herkomst	0.08	0.15	0.58	0.564	-0.16	0.32
Relatie	-0.19	0.09	-2.25	0.026	-0.34	-0.05
Hoeveelheid relaties	0.02	0.02	0.83	0.408	-0.02	0.05

Noot: n = 137, R² = 0.51

Tabel F7

Directe effecten van romantische media en mediatoren op geweld

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Geweld						
Constant	1.83	0.92	1.98	0.050	0.30	3.35
Liefde hoofdonderwerp	-0.05	0.06	-0.83	0.407	-0.14	0.05
Idealisering	0.05	0.08	0.69	0.490	-0.08	0.19
Liefde op het eerste gezicht	0.08	0.06	1.29	0.201	-0.02	0.19
Exclusiviteit	0.07	0.07	0.92	0.357	-0.05	0.18
Overwinning	0.05	0.08	0.61	0.546	-0.09	0.18
Eros	-0.04	0.10	-0.41	0.680	-0.20	0.12
Agape	0.17	0.09	1.92	0.058	0.02	0.31
Stereotiep gedrag	0.08	0.06	1.33	0.185	-0.02	0.19
Stereotiepe behoeften	0.15	0.08	1.89	0.061	0.02	0.29
Liefde subonderwerp	0.134	0.06	2.43	0.017	0.04	0.23
Romantisch genre	0.01	0.06	0.12	0.905	-0.09	0.11
Audiovisueel	-0.002	0.03	-0.06	0.954	-0.06	0.05
Visueel	0.001	0.04	0.02	0.986	-0.06	0.06
Auditief	-0.01	0.03	-0.34	0.733	-0.06	0.04
Geslacht	-0.63	0.11	-5.46	0.000	-0.82	-0.44
Opleiding	0.04	0.03	1.26	0.209	-0.01	0.09
Leeftijd	-0.05	0.04	-1.30	0.197	-0.11	0.01
Ouders	-0.25	0.11	-2.22	0.028	-0.44	-0.06
Herkomst	0.18	0.21	0.88	0.380	-0.16	0.53
Relatie	-0.07	0.12	-0.57	0.571	-0.27	0.13
Hoeveelheid relaties	0.001	0.03	0.04	0.964	-0.05	0.05

Noot: n = 137, R² = 0.51

Tabel F8

Directe effecten van romantische media op romantisch ideaal 'Idealisering'

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
<i>Idealisering</i>						
Constant	4.82	1.02	4.72	0.000	3.13	6.51
Liefde hoofdonderwerp	0.14	0.08	1.79	0.077	0.01	0.26
Liefde subonderwerp	-0.12	0.08	-1.58	0.117	-0.25	0.01
Romantisch genre	0.01	0.09	0.17	0.869	-0.13	0.16
Audiovisueel	-0.003	0.04	-0.06	0.954	-0.08	0.07
Visueel	0.056	0.05	1.12	0.266	-0.03	0.14
Auditief	-0.03	0.04	-0.67	0.501	-0.09	0.04
Geslacht	-0.38	0.15	-2.46	0.015	-0.63	-0.12
Opleiding	0.07	0.04	1.62	0.108	-0.001	0.13
Leeftijd	-0.06	0.05	-1.31	0.193	-0.14	0.02
Ouders	0.05	0.16	0.32	0.749	-0.21	0.32
Herkomst	-0.003	0.27	-0.01	0.989	-0.46	0.45
Relatie	-0.55	0.16	-3.48	0.001	-0.82	-0.29
Hoeveelheid relaties	-0.01	0.04	-0.17	0.869	-0.08	0.06

Noot: n = 137, R² = 0.18

Tabel F9

Directe effecten van romantische media op romantisch ideaal 'Liefde op het eerste gezicht'

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
<i>Liefde op het eerste gezicht</i>						
Constant	3.73	1.10	3.37	0.001	1.90	5.56
Liefde hoofdonderwerp	0.24	0.08	2.85	0.005	0.10	0.37
Liefde subonderwerp	-0.05	0.09	-0.59	0.557	-0.19	0.09
Romantisch genre	0.03	0.09	0.28	0.780	-0.13	0.18
Audiovisueel	-0.06	0.05	-1.25	0.213	-0.14	0.02
Visueel	0.04	0.05	0.77	0.445	-0.05	0.13
Auditief	-0.06	0.04	-1.33	0.185	-0.13	0.01
Geslacht	-0.42	0.17	-2.56	0.012	-0.70	-0.15
Opleiding	-0.03	0.04	-0.71	0.479	-0.10	0.04
Leeftijd	-0.01	0.05	-0.15	0.883	-0.09	0.08
Ouders	0.02	0.17	0.14	0.892	-0.26	0.31
Herkomst	-0.09	0.30	-0.32	0.750	-0.59	0.40
Relatie	-0.15	0.17	-0.90	0.371	-0.44	0.13
Hoeveelheid relaties	0.03	0.05	0.73	0.469	-0.04	0.11

Noot: n = 137, R² = 0.17

Tabel F10

Directe effecten van romantische media op romantisch ideaal 'Exclusiviteit'

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Exclusiviteit						
Constant	2.84	1.10	2.59	0.012	1.02	4.67
Liefde hoofdonderwerp	0.13	0.08	1.64	0.104	-0.002	0.27
Liefde subonderwerp	-0.11	0.08	-1.29	0.200	-0.25	0.03
Romantisch genre	-0.01	0.09	-0.12	0.905	-0.16	0.14
Audiovisueel	-0.06	0.05	-1.27	0.205	-0.14	0.02
Visueel	0.06	0.05	1.09	0.276	-0.03	0.15
Auditief	0.04	0.04	0.94	0.347	-0.03	0.11
Geslacht	-0.14	0.16	-0.82	0.413	-0.41	0.14
Opleiding	0.01	0.04	0.30	0.763	-0.06	0.09
Leeftijd	0.10	0.05	1.97	0.052	0.02	0.18
Ouders	-0.11	0.17	-0.63	0.527	-0.40	0.18
Herkomst	-0.16	0.30	-0.53	0.595	-0.65	0.33
Relatie	-0.57	0.17	-3.30	0.001	-0.85	-0.28
Hoeveelheid relaties	0.02	0.05	0.49	0.623	-0.05	0.10

Noot: $n = 137$, $R^2 = 0.22$

Tabel F11

Directe effecten van romantische media op romantisch ideaal 'Overwinning'

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Overwinning						
Constant	3.93	0.98	3.99	0.000	2.30	5.56
Liefde hoofdonderwerp	0.13	0.07	1.74	0.084	0.01	0.25
Liefde subonderwerp	-0.07	0.08	-0.98	0.328	-0.20	0.05
Romantisch genre	0.09	0.08	1.12	0.264	-0.04	0.23
Audiovisueel	-0.06	0.04	-1.43	0.155	-0.13	0.01
Visueel	0.02	0.05	0.32	0.748	-0.06	0.10
Auditief	0.08	0.04	2.16	0.033	0.02	0.15
Geslacht	-0.30	0.15	-2.05	0.042	-0.55	-0.06
Opleiding	-0.04	0.04	-1.13	0.260	-0.11	0.02
Leeftijd	0.03	0.05	0.68	0.500	-0.04	0.11
Ouders	0.21	0.15	1.38	0.170	-0.04	0.47
Herkomst	0.20	0.26	0.74	0.460	-0.24	0.64
Relatie	-0.35	0.15	-2.30	0.023	-0.61	-0.10
Hoeveelheid relaties	0.05	0.04	1.25	0.212	-0.02	0.12

Noot: $n = 137$, $R^2 = 0.22$

Tabel F12

Directe effecten van romantische media op liefdesstijl 'Eros'

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Eros						
Constant	2,66	0,75	3,56	0,001	1,42	3,90
Liefde hoofdonderwerp	0,06	0,06	1,08	0,284	-0,03	0,15
Liefde subonderwerp	0,04	0,06	0,77	0,441	-0,05	0,14
Romantisch genre	0,04	0,06	0,70	0,487	-0,06	0,15
Audiovisueel	-0,03	0,03	-0,77	0,443	-0,08	0,03
Visueel	0,02	0,04	0,60	0,548	-0,04	0,08
Auditief	-0,01	0,03	-0,35	0,728	-0,06	0,04
Geslacht	-0,11	0,11	-0,96	0,338	-0,29	0,08
Opleiding	-0,004	0,03	-0,15	0,882	-0,05	0,05
Leeftijd	0,09	0,03	2,50	0,014	0,03	0,14
Ouders	-0,04	0,12	-0,32	0,753	-0,23	0,16
Herkomst	0,59	0,20	2,94	0,004	0,26	0,93
Relatie	-0,45	0,12	-3,88	0,000	-0,65	-0,26
Hoeveelheid relaties	0,01	0,03	0,25	0,804	-0,04	0,06

Noot: n = 137, R² = 0.32

Tabel F13

Directe effecten van romantische media op liefdesstijl 'Agape'

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Agape						
Constant	5.30	0.86	6.13	0.000	3.87	6.73
Liefde hoofdonderwerp	0.11	0.06	1.66	0.099	0.0005	0.22
Liefde subonderwerp	-0.01	0.07	-0.11	0.916	-0.12	0.10
Romantisch genre	0.03	0.07	0.46	0.646	-0.09	0.15
Audiovisueel	-0.03	0.04	-0.66	0.511	-0.09	0.04
Visueel	-0.04	0.04	-1.00	0.319	-0.11	0.03
Auditief	-0.01	0.03	-0.20	0.845	-0.06	0.05
Geslacht	-0.38	0.13	-2.91	0.004	-0.59	-0.16
Opleiding	-0.05	0.03	-1.49	0.138	-0.11	0.01
Leeftijd	-0.01	0.04	-0.21	0.837	-0.07	0.06
Ouders	-0.01	0.14	-0.07	0.943	-0.23	0.22
Herkomst	-0.35	0.23	-1.53	0.130	-0.74	0.03
Relatie	-0.36	0.13	-2.66	0.009	-0.58	-0.14
Hoeveelheid relaties	0.04	0.04	1.05	0.298	-0.02	0.10

Noot: n = 137, R² = 0.20

Tabel F14

Directe effecten van romantische media op stereotiep gedrag

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Stereotiep gedrag						
Constant	6.39	1.14	5.62	0.000	4.50	8.27
Liefde hoofdonderwerp	0.15	0.09	1.71	0.090	0.004	0.29
Liefde subonderwerp	-0.003	0.09	-0.04	0.972	-0.15	0.14
Romantisch genre	0.01	0.10	0.12	0.902	-0.15	0.17
Audiovisueel	-0.01	0.05	-0.13	0.897	-0.09	0.08
Visueel	-0.09	0.06	-1.61	0.110	-0.18	0.002
Auditief	-0.01	0.05	-0.25	0.802	-0.09	0.06
Geslacht	-0.30	0.17	-1.76	0.081	-0.581	-0.02
Opleiding	0.02	0.05	0.40	0.693	-0.06	0.09
Leeftijd	-0.16	0.05	-3.15	0.002	-0.25	-0.08
Ouders	0.04	0.18	0.23	0.815	-0.25	0.34
Herkomst	-0.42	0.31	-1.38	0.169	-0.93	0.08
Relatie	-0.18	0.18	-1.03	0.304	-0.48	0.11
Hoeveelheid relaties	0.03	0.05	0.73	0.467	-0.04	0.11

Noot: n = 137, R² = 0.15

Tabel F15

Directe effecten van romantische media op stereotiepe behoeften

	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>LLCI</i>	<i>ULCI</i>
Stereotiepe behoeften						
Constant	2.48	0.88	2.81	0.006	1.02	3.95
Liefde hoofdonderwerp	0.11	0.07	1.73	0.087	0.005	0.22
Liefde subonderwerp	-0.02	0.07	-0.25	0.801	-0.13	0.10
Romantisch genre	-0.05	0.07	-0.74	0.463	-0.18	0.07
Audiovisueel	-0.02	0.04	-0.53	0.595	-0.09	0.04
Visueel	-0.02	0.04	-0.54	0.589	-0.10	0.05
Auditief	-0.04	0.04	-1.15	0.253	-0.10	0.02
Geslacht	-0.18	0.13	-1.38	0.170	-0.40	0.04
Opleiding	0.01	0.04	0.24	0.808	-0.05	0.07
Leeftijd	-0.02	0.04	-0.60	0.552	-0.09	0.04
Ouders	0.03	0.14	0.22	0.823	-0.20	0.26
Herkomst	-0.034	0.24	-0.15	0.881	-0.43	0.36
Relatie	0.28	0.14	2.06	0.041	0.06	0.51
Hoeveelheid relaties	0.03	0.04	0.79	0.428	-0.03	0.09

Noot: n = 137, R² = 0.11

Bijlage G – Ethische reflectie

Het huidige onderzoek richt zich op de vatbaarheid van adolescenten voor loverboystrategieën. Aan dit onderwerp is enige mate van gevoeligheid inherent, aangezien het gaat om gevoelige thema's, zoals liefde en misbruik in verband met een kwetsbare doelgroep, namelijk adolescenten. De volgende ethische reflectie zal de overwegingen en maatregelen toelichten die zijn getroffen om het onderzoek ondanks zijn gevoeligheid ethisch aanvaardbaar te maken. Dit gebeurt aan de hand van twee ethische kernaspecten: de toestemming en bescherming der respondenten.

Volgens de Europese Commissie is een belangrijk onderdeel van ethisch verantwoord onderzoek de toestemming en vrijwilligheid van de respondent (European Commission, 2018). Het toestemmingsbeginsel gaat daarbij terug op Immanuel Kant, die stelt dat ieder mens een rationeel en autonoom wezen is en zodanig moet worden behandeld (Mertens, 2012). In de praktijk bestaan echter verschillende definities van deze autonomie. Terwijl een persoon voor de wet pas vanaf 18 jaar als autonoom wordt beschouwd, moet en kan deze in de samenleving al veel eerder haar eigen verantwoordelijkheid nemen. Om aan beide situaties recht te doen, zijn in de huidige studie zowel ouders als respondenten om toestemming voor het onderzoek gevraagd. De wettelijke autonomie is dus aan de ouders gegeven. Indien zij geen toestemming voor het onderzoek hebben verleend, is het kind niet meegenomen in het onderzoek. Zodra ouders echter met het onderzoek instemmen, geven ze de autonomie als het ware aan hun kind door en is vervolgens ook het kind om toestemming gevraagd. Pas als ouders én kind toestemming hebben verleend, kan het kind aan het onderzoek deelnemen.

Met betrekking tot het onderzoek, is het van belang de belasting van de respondenten zo gering mogelijk te houden. Om dit te waarborgen, zijn bijvoorbeeld alleen gesloten vragen gesteld. Anders dan bij open vragen, moeten de respondenten dus geen gedetailleerde antwoorden en toelichtingen geven. Een cijfer is genoeg om hun mening en attitude te indiceren. Doordat de vragenlijst online kan worden ingevuld, is tevens een veilige ruimte gecreëerd, waarin de respondenten geheel anoniem en vrijblijvend antwoord konden geven. In het begin van het onderzoek is daarom ook de nadruk gelegd op de anonieme gegevensverwerking, vrijwilligheid en mogelijkheid op elk moment met het onderzoek te stoppen. Tot slot zijn de vragen ook inhoudelijk op de kwetsbare leeftijd van de adolescenten aangepast. Zo zijn bijvoorbeeld de extreemste vormen van loverboystrategieën zoals chantage, geweld en exploitatie buiten beschouwing gelaten. Met de woorden van Kant is in elke stap van dit onderzoek getracht de respondenten 'altijd ook als doel [en] nooit als middel op zich [te behandelen]' (Becker, 2015, p. 165).